

Erik Mønness
med flere

Rapport forprosjekt

Campus 4
Avdeling for økonomi, samfunnsfag og
informatikk

Høgskolen i Hedmark
Informasjonsrapport nr. 2 – 2005

Utgivelsessted: Elverum

Det må ikke kopieres fra rapporten i strid med åndsverkloven og fotografiloven eller i strid med avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk.

Forfatteren er selv ansvarlig for sine konklusjoner. Innholdet gir derfor ikke nødvendigvis uttrykk for Høgskolens syn.

Informasjonsrapport nr. 2 - 2005
© Forfatteren/Høgskolen i Hedmark
ISBN: 82-7671-502-8
ISSN: 1502-2374

Høgskolen i Hedmark

Tittel: Rapport forprosjekt Campus 4 Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk			
Forfatter: Erik Mønness med flere (se grupped medlemmer side 2)			
Nummer: 2	Utgivelsesår: 2005	Sider: 64	ISBN: 82-7671-502-8 ISSN: 1502-2374
Oppdragsgiver:			
Emneord:			
Sammendrag: <p>I kapittel 1 tolkes oppdraget og vår mandatforståelse. Det legges stor vekt på dokumentasjon og datagrunnlag, slik det ble etterspurt i forstudien.</p> <p>I kapittel 3 drøftes forholdet til campus 3. Vi ser ikke konfliktområder som tilsier organisasjonsendringer.</p> <p>Kapittel 4 viser aktivitet og utfordringer innen våre virksomhetsområder. Markedssituasjonen for våre studier svinger mye, noe som krever kontinuerlig tilpassing og omstilling; en kan i liten grad vedta utviklingen.</p> <p>Videre vektlegges den regionale utfordringen i tillegg til nasjonale oppgaver. Det vises til målsettinger gitt i stasbudsjettet, og særlig til utfordringer gitt i "En ledende kompetansenasjon", en utredning fra UFD.</p> <p>I kapittel 4.2 belyses høgskolens markedsutvikling. Flere av studiene på ØSIR, særlig informatikk, er konjunkturutsatte utdanninger og det har vært, og en må forvente, store svingninger i søker tall. IT-utdanningene i HH har hatt samme relative søkerutvikling som ved andre statlige høgskoler. Økonomiutdanningene har også hatt store svingninger, men i 2005 er søkningen passert søkningen fra 1997 og er på samme relative nivå som snittet for alle studier, og høyere enn for andre økonomistudier i statlige høgskoler. Søkningen til samfunnsfag i Norge har fra 2002 økt kraftig og betydelig mer enn for snittet av alle studier. Samfunnsfagene ved avdelingen har ikke tatt del i denne veksten. Vi mener hele høgskolen har tapt relativ konkurransekraft. de siste 7 år.</p> <p>Ut i fra veksten i ungdomskullene må en kunne forvente 20 % økt søker masse nasjonalt frem mot år 2010.</p> <p>Siden år 2000 har ØSIR hatt tap av måltall og studiepoengproduksjon. Det har også avdelinger i andre høgskoler med samme type fagportefølje. Høgskolen i Hedmark har</p>			

Samlet tapt måltall og studiepoengproduksjon. ØSIR har en meget høy ekstern-finansiert utdanningsvirksomhet, på samme nivå som for ordinære studieplasser.

Videre belyses avdelingen diversifiseringsstrategi for studieutvikling. I korthet består det av å markedsføre mange studier med utgangspunkt i en grunnstamme kurs og fag. Det påvises at dette er en strategi som er i bruk her og også hos de fleste andre konkurrenter. Selv om det administrativt kunne ha vært enklere med færre studier, så er diversifisering en konsekvens av markedsutsetting. Samordna opptak (SO) er en markedskanal i tillegg til et servicesenter. "Music Management" versus "Øk/adm. Mulighet til fordyping blant annet innen musikkarrangement" er vel et nærliggende eksempel.

I kapittel 4.3 dokumenteres utviklingen av forskningsaktivitet: I Norge og Hedmark, og internt i høgskolen. Omfanget i Hedmark er betydelig lavere enn i snittet av fylker uten universitet, og enda lavere enn landsgjennomsnittet. I høgskolen er det ca. 2 forekomster av FoU+formidling pr. fast ansatt pr. år de tre siste årene, slik kriteriene for dette har vært frem til nå. Oppdragsomsetningen pr. fast ansatt blir også belyst.

I kapittel 4.4 dokumenteres eksternt finansiert virksomhet; omfang, typer, kunder, organisering, utfordringer. Avdelingen har satset meget høyt på å bidra til regional utvikling gjennom å tilby oppdragsutdanninger. Fordi Hedmark har en voksenbefolkning med lavt utdanningsnivå, har dette vært et adekvat bidrag til regional utvikling. I og med fylkets lave forskningsaktivitet er etterspørselen etter forskning innen våre fag begrenset.

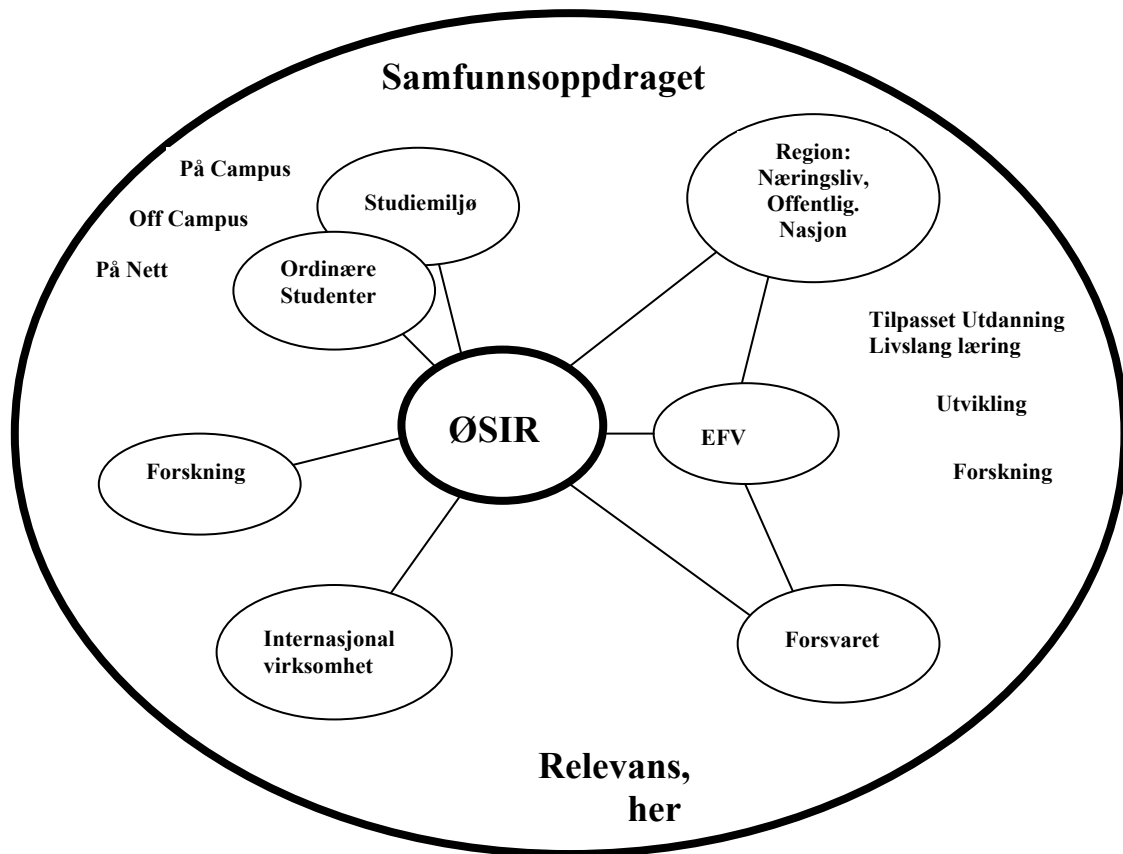
Forsvaret har etter hvert blitt vår største kunde for oppdragsutdanninger. Denne virksomheten har et nasjonalt nedslagsfelt som også har fått oppmerksomhet i Stortinget.

Rapport forprosjekt

Campus 4

Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk

24.10.2005

Prosjektgruppe

Person	Organisasjon	Kompetanse
Tore Litlerè Rydgren	FA	PA
Erik Mønness	ØSIR	PL
Hanne Haave	ØSIR	Høgskolelektor, samfunnsfag
Mette Løhren	ØSIR	Leder kurs og oppdrag
Anders Nordby	LUH	Høgskolelektor, informatikk
Dag Nylund	ØSIR	Høgskolelektor, informatikk
Harald Romstad	ØSIR	Amanuensis, økonomi
Mona Strand	ØSIR	Seksjonsleder samfunnsfag
Gerd Wikan	LUH	Førsteamanuensis, samfunnsfag

Gruppen slutter seg samlet til utredningen.

1. Mål og Rammer.....	5
1.1 Bakgrunn.....	5
1.2 Mål for prosjektet.....	5
1.2.1 Organisasjonsmål.....	5
1.2.2 Hovedprosjektmaal.....	5
1.2.3 Konkrete mål for forprosjektet.....	5
1.2.4 Gruppens tolkning av mandat for forprosjektet.....	6
1.3 Rammer.....	6
1.4 Prosess.....	7
2. Sammendrag og anbefalinger.....	8
2.1 Sammendrag.....	8
2.2 Anbefalinger.....	9
3 Bakgrunn.....	11
3.1 Føringer.....	11
3.2 Relasjoner til andre forprosjekter.....	11
3.4 Vurdering av forslagene i forstudien.....	12
4. Avdelingens virksomhetsområder.....	13
4.1.1 Sentrale problemstillinger.....	13
De ulike markeder.....	13
Bolognaerklæringen og kvalitetsreformen.....	13
Den regionale utfordringen.....	13
Bredde vs. spissing.....	14
Verdien av planlegging.....	15
4.1.2 Hvem er vi til for.....	15
4.1.3 Fagområder og Fagportefølje.....	16
4.1.4 Innsatsområder.....	18
4.1.5 ØSIRs Innsatsområder.....	18
4.1.6 Utdrag fra ” En ledende kompetansenasjon”.....	19
4.2 Studier.....	21
4.2.1 Utvikling av ungdomskull og søkning til høyere utdanning.....	21
Utvikling søkere til Høgskolen i Hedmark.....	22
Søkning til avdelingens studier.....	24
IT-studier.....	24
Konklusjon IT.....	26
Økonomi og administrasjonsfag.....	26
Konklusjon økonomi og administrasjonsstudier.....	27
Samfunnsfag.....	28
Konklusjon samfunnsfag.....	29
4.2.2 Utvikling studiepoengproduksjon, finansiert over ordinær bevilgning.....	30
Utvikling Studier ved ØSIR i forhold til tilsvarende avdelinger andre steder.....	31
4.2.3 Studiesituasjonen i dag.....	31
Lavere grads studier.....	31
Masterstudier.....	32
4.2.4 Eksternt finansierte studier.....	32
4.2.5 Hva er en studieprofil?.....	33
Universitetsambisjonen.....	33
4.2.6 Strategier for studieutvikling: Diversifisering.....	34
4.2.6 Veier videre.....	37

Bachelor	37
Generelt om mastergrader.	38
Mastergrader ved ØSIR.....	38
Internasjonalisering	39
Studiemiljø	39
Organisering	39
4.3. Forskning og formidling.....	40
4.3.1. Data og analyser	40
Forskerårsverk i Hedmark og Norge	40
Forskning i Høgskolen.	41
Forholdet til EFV.	43
Inntekter til forskning i budsjettmodellen.	44
4.3.2. Hva er en forskningsprofil?.....	45
4.3.3. Hvilken forskningsprofil har vi i dag?	45
4.4. Eksternt finansiert virksomhet (EFV)	47
4.4.1 Data og analyser	47
Omsetningstall Kurs & Oppdragsenheten (KO)/ØSIR:	47
Høgskolen og Omstillingsprogrammet i Åmot kommune	48
Oppdragsutdanninger:	48
Masterstudier:	51
4.4.2 Virksomheten i dag	51
MÅLSETTING:	51
ORGANISASJON:.....	52
KO og FAGSEKSJONENE:	52
KO:	52
DAGENS AKTIVITET:	53
4.4.3 Videreutvikling.....	53
Rena sivilt-militært utdanningscenter.....	54
Omstillingsprogrammet i Åmot	56
Andre utfordringer.....	56
4.4.4 Organisering og finansiering.....	57
Organisering av KO/ØSIR i framtid:	57
Vedlegg EFV 1	59
4.5. Kompetanse.....	61
Informatikk.....	61
Samfunnsfag.....	62
Økonomifag.....	63
Administrasjon og bibliotek	63
4.6. Samarbeidspartnere	63

1. Mål og Rammer

1.1 Bakgrunn

I løpet av 2004 ble ny strategisk plan for HH etablert. Ett strategisk mål er knyttet til ”attraktive campus”. Parallelt er det igangsatt egne prosjekt for hver campus. Det er levert en forstudie (kalt forprosjekt) datert 6.12.2004. Denne ble behandlet i høgskolestyresak 2004/80, der det ble bedt om presiseringer før et forprosjekt skulle settes i gang. I sak 2005/6 (8. februar) ble saken behandlet på nytt. Presiseringen av forstudiet ble levert av Dekan Mona Pedersen til fristen 1. mars.

1.2 Mål for prosjektet

1.2.1 Organisasjonsmål

- Universitets og høgskoleloven: I gjeldende universitets- og høgskolelov går det frem at institusjonene skal gi **høgre utdanningen** ”basert på det fremste.....” (§2.1). En skal utøve **forskning og faglig utviklingsarbeid** (§2.2), har ansvar for å **formidle kunnskap** (§2.4) og skal **samarbeide med samfunns- og arbeidsliv** (§2.5). Formidling og samhandling med samfunns- og næringsliv er derfor likeverdige aktiviteter med forskning.
- Årlige statsbudsjettokument: Høgskolens særlige regionale rolle.
- Strategisk plan: Økt vekt på forskning og formidling. Hver campus skal ha en ”klar faglig profil”.
- Prosjekt Innlandsuniversitetet: Institusjonsbygging.

1.2.2 Hovedprosjektmål

Det finnes flere dokumenter for dette:

Fra prosjektplan forstudien: (mandat)

Gi en anbefaling for den videre utviklingen av campus Rena på kort, mellomlang og lang sikt.

Spesifisert ved å gi anbefalinger til høgskolens strategiske ledergruppe (HSL) innenfor områdene:

- *den samlede ledelse og styring av campusen*
- *den faglige og administrative organiseringen*
- *den totale disponering av bygningsmassen og løsningen av infrastrukturbehov på campusen*

og

Campus Rena skal forme et framtidig konkurransedyktig studiested som ivaretar avdelingens trebensstrategi og styrke ambisjonen om å være et godt og synlig regionalt kunnskapssenter. Campus Rena skal iverksette utviklingstiltak som styrker avdelingen og Høgskolen i Hedmark som et attraktivt studiested.

1.2.3 Konkrete mål for forprosjektet

Høgskolestyret har i sak 2005/6 vedtatt mandat for forprosjektene. Det går frem i vedtaksform at

- Rena utreder videre forslagene til scenarier, og gjør en anbefaling av to alternativer som skal utredes i forprosjektet innen 01.03.05.
- Detaljert mandat og sammensetning av prosjektgruppene i forprosjektet forelegges styret. Prosjektgruppene i fase 2 bør ha et flertall av deltakere fra de faglige (undervisnings- og forskningspersonell) tilsatte.

- Styret understreket videre at det må legges opp til en involverende prosess slik at anbefalingen fra forprosjektene er sikret forankring og oppslutning i de relevante fagmiljøer

Det går frem av saksutredningen at

- forstudien har hatt et for lite fokus på det faglige utviklingsaspektet innenfor en campus-tenkning
- Administrerende direktør ser "faren" i å gjøre forprosjektene til en direkte "videreføring" av det fokuset som er anlagt i forstudiene
- at forprosjektfasen derved først og fremst bør fokusere på de faglige utviklingsmulighetene innenfor hver campus, dvs. at prosjektgruppene skal utrede det faglige utviklings- og mulighetsrommet

Likevel står det særskilt om campus Rena at

- Forprosjektet skal ende opp i en anbefaling av ett av alternativene som er beskrevet i forstudien. Herunder en beskrivelse av tilhørende kompetansebehov og de viktigste relasjons- og samarbeidspartnerne. Fristen er satt til 01.07.05.
- Innen 01.07.05 må også prosjektet ha utredet organisatoriske, økonomiske, markedsmessige og infrastrukturelle konsekvenser av den foreslåtte studie- og forskningsprofilen (fase II, forprosjekt).

Forstudiegruppa skriver likevel i sin tilleggsrapport levert etter dette styremøtet:

- Prosjektgruppen har derfor valgt å foreslå *at kun én faglig profil utredes videre* i et forprosjekt, ikke to slik HS-vedtaket sier. Det er sterk oppslutning internt i prosjektgruppen - så vel som i tilbakemeldingene fra organisasjonen for øvrig - om denne ene foreslåtte profilen.

Denne ene profilen betyr "videreutvikling av dagens situasjon".

1.2.4 Gruppens tolkning av mandat for forprosjektet

Fordi mandatet fra prosjekteiere ikke er eksplisitt, og synes å ha hatt en egen utviklingsprosess, velger gruppen å selv foreslå et mandat.

Mandat:

Forprosjekt "campus Rena" skal utvikle troverdige strategier og muligheter for et konkurransedyktig studiested som:

- Sikrer en bærekraftig faglig virksomhet på campus. Dette innebærer et tilstrekkelig studentvolum på campus og en tilstrekkelig kompetansebase.
- Sikrer et aktivt og attraktivt studie- og studentmiljø.
- Bidrar til økt forskningsvirksomhet.
- Gjennom utdanning, formidling og forskning bidrar til økt verdiskaping og livskvalitet i regionen.
- Er en attraktiv regional, nasjonal og internasjonal samarbeidspartner.
- Bidrar til at Høgskolen i Hedmark kan kvalifisere seg som universitet.

1.3 Rammer

Krav til tid: Vi har fått innvilget leveringsdato 09.10.2005. Styrets tidsplan var fase I 01.05.2005 og fase II 01.07.2005 (fase?). 01.09.2005 har også dukket opp som frist. Første møte i gruppen ble innkalt til 08.06.2005. PL mener opprinnelig sluttdato var helt urealistisk. Ressurser: HS 2005/6 angir at "PL frikjøpes 20 % fra sin ordinære stilling". Økonomi: Det skal være noen kontante midler knyttet til prosjektet.

Det kan være et problem at dette prosjektet kommer i utakt med de øvrige dersom de skal levere 28. august og behandles rett etter.

1.4 Prosess

Dato.		
08.06.2005	Første møte innkalt av PA	Konstituering. PL utnevnt, men betinget av utsatt frist.
30.06.2005	Gruppemøte	Forslag prosjektplan. Bestillinger av delutredninger fra gruppemedlemmer Revidert prosjektplan godkjent av PA etter møtet.
03.08.2005	Gruppemøte	Gjennomgang leverte delutredninger
12.08.2005	Gruppemøte	Gjennomgang leverte delutredninger
22.08.2005	Involveringsmøte	ØSIR administrasjon og bibliotek
24.08.2005	Involveringsmøte	ØSIR samfunnsfag
31.08.2005	Involveringsmøte	ØSIR økonomiseksjon
07.09.2005	Involveringsmøte	ØSIR informatikkseksjon
23.09.2005	Involveringsmøte	Åmot kommune
26.09.2005	Gruppemøte	
30.09.2005	Involveringsmøte	Åmot kommune
20.10.2005	Gruppemøte	Siste gjennomgang. PL fikk fullmakt til å levere etter å ha lagt inn endringsforslag.

Det har vært varierende deltakelse fra gruppemedlemmene, av varierende årsaker. PA og PL har dessuten deltatt på diverse møter om de øvrige campusprosjekter.

2. Sammendrag og anbefalinger.

2.1 Sammendrag

I kapittel 1 tolkes oppdraget og vår mandatforståelse. Det legges stor vekt på dokumentasjon og datagrunnlag, slik det ble etterspurt i forstudien.

I kapittel 3 drøftes forholdet til campus 3. Vi ser ikke konfliktområder som tilsier organisasjonsendringer.

Kapittel 4 viser aktivitet og utfordringer innen våre virksomhetsområder. Markedssituasjonen for våre studier svinger mye, noe som krever kontinuerlig tilpassing og omstilling; en kan i liten grad vedta utviklingen.

Videre vektlegges den regionale utfordringen i tillegg til nasjonale oppgaver. Det vises til målsettinger gitt i stasbudsjettet, og særlig til utfordringer gitt i ”En ledende kompetansenasjon”, en utredning fra UFD.

I kapittel 4.2 belyses høgskolens markedsutvikling.

Flere av studiene på ØSIR, særlig informatikk, er konjunkturutsatte utdanninger og det har vært, og en må forvente, store svingninger i søkertall. IT-utdanningene i HH har hatt samme relative søkerutvikling som ved andre statlige høgskoler. Økonomiutdanningene har også hatt store svingninger, men i 2005 er søkningen passert søkningen fra 1997 og er på samme relative nivå som snittet for alle studier, og høyere enn for andre økonomistudier i statlige høgskoler. Søkningen til samfunnsfag i Norge har fra 2002 økt kraftig og betydelig mer enn for snittet av alle studier. Samfunnsfagene ved avdelingen har ikke tatt del i denne veksten. Vi mener hele høgskolen har tapt relativ konkurransekraft. de siste 7 år.

Ut i fra veksten i ungdomskullene må en kunne forvente 20 % økt søkermasse nasjonalt frem mot år 2010.

Siden år 2000 har ØSIR hatt tap av måltall og studiepoengproduksjon. Det har også avdelinger i andre høgskoler med samme type fagportefølje. Høgskolen i Hedmark har samlet tapt måltall og studiepoengproduksjon. ØSIR har en meget høy eksternfinansiert utdanningsvirksomhet, på samme nivå som for ordinære studieplasser.

Videre belyses avdelingen diversifiseringsstrategi for studieutvikling. I korthet består det av å markedsføre mange studier med utgangspunkt i en grunnstamme kurs og fag. Det påvises at dette er en strategi som er i bruk her og også hos de fleste andre konkurrenter. Selv om det administrativt kunne ha vært enklere med færre studier, så er diversifisering en konsekvens av markedsutsetting. Samordna opptak (SO) er en markedskanal i tillegg til et servicesenter. ”Music Management” versus ”Øk/adm. Mulighet til fordyping blant annet innen musikkarrangement” er vel et nærliggende eksempel.

I kapittel 4.3 dokumenteres utviklingen av forskningsaktivitet: I Norge og Hedmark, og internt i høgskolen. Omfanget i Hedmark er betydelig lavere enn i snittet av fylker uten universitet, og enda lavere enn landsgjennomsnittet. I høgskolen er det ca. 2 forekomster av FoU+formidling pr. fast ansatt pr. år de tre siste årene, slik kriteriene for dette har vært frem til nå. Oppdragsomsetningen pr. fast ansatt blir også belyst.

I kapittel 4.4 dokumenteres eksternt finansiert virksomhet; omfang, typer, kunder, organisering, utfordringer. Avdelingen har satset meget høyt på å bidra til regional utvikling

gjennom å tilby oppdragsutdanninger. Fordi Hedmark har en voksenbefolkning med lavt utdanningsnivå, har dette vært et adekvat bidrag til regional utvikling. I og med fylkets lave forskningsaktivitet er etterspørselen etter forskning innen våre fag begrenset.

Forsvaret har etter hvert blitt vår største kunde for oppdragsutdanninger. Denne virksomheten har et nasjonalt nedslagsfelt som også har fått oppmerksomhet i Stortinget.

2.2 Anbefalinger

Forstudien anbefaler videreutvikling fra nåsituasjonen. Forprosjektet slutter seg til dette. Det er behov for å fokusere tydeligere på avdelingens relevans, dens samfunnsoppdrag og oppgave i regionen.

Dagens fagportefølje dekker økonomi, administrasjon, forvaltning, ledelse, innovasjon, service, informasjonsfag, mediefag, informatikk (IKT), samt diverse nødvendige metodefag. Alle disse fagene er sentrale innenfor næringsliv og forvaltning og bør føres videre. Studieporteføljen må fortløpende tilpasses markedet og den relative vektning og vinkling må tilpasses tilsvarende.

Organisasjon og ledelsesstudiene er og har vært en bærebjelke både i oppdragsmarkedet og for ordinære studier, men har ikke vært tilsvarende synlig i avdelingens planverk. Dette krever en oppgradering.

Innovasjonsmiljøet kan spille en viktig rolle i avdelingens profil og bør videreutvikles.

Informatikkmiljøet er etter vårens kompetansestyrking i gang med redefinering av faglig orientering. Antakelig vil interessen for IT studier ta seg opp av dagens konjunkturavhengige bølgedal. Informatikk er en klar leverandør i nasjonal og regional kompetanseheving.

Helheten i fagtilbudet kan profileres bedre og få et tydeligere tema. Imidlertid må en ikke derved svekke omstillingsevnen, ei heller føre til at nødvendige fagområder ikke lenger føler seg hjemme under en eventuell ny fane. "Business school" som ble foreslått i forstudien, har ikke tilstrekkelig tilslutning nå.

Avdelingen må gjøre seg i stand til å ta del- og helansvar for et antall mastergrader. Posisjonering i innlandsuniversitetet må komme i tillegg til samarbeidet med Karlstads universitet. "Joint degrees" er en god løsning for masterstudier, og en oppfølging av Bolognaprosessen. Erfaringsbaserte mastere kan være vel så relevante for regionen som forskningsforberedende mastere.

Avdelingen må styrke egen kompetanseutvikling gjennom å øke forskningsaktiviteten. Dette kan være i motsetning til kompetanseoppbygging i regionen (=tilby oppdragsutdanninger). Samtidig bygger regional aktivitet nettverk og tillit. Dette er et dilemma som må løses i de daglige prioriteringer.

Avdelingen bør ha en særlig oppgave knyttet til regional utvikling innen næring og forvaltning. Utfordringene gitt i "En ledende kompetansenasjon", en utredning fra UFD, bør godt kunne dekket av en liten desentral skole med vår fagportefølje. Utfordringene er knyttet til små bedrifter, spredt bosetting, tynne næringsmiljøer, modernisering og brukerropping av offentlig sektor, globalisering og innovasjonskonkurransen.

Prosjektet "Rena Sivilt-militært utdanningscenter" må prioriteres høyt.

Høgskolen må bidra i oppfølgingen av "Omstillingsprogrammet". Dette kan bli en viktig næringsrettet arena i tillegg til Kunnskapsparken Hedmark.

3 Bakgrunn

3.1 Føringer

- Lov om universiteter og høyskoler.
- Styringssignaler i de årlige stasbudsjett.
- Strategisk plan.
- Høgskolens inngåtte avtale om PIU.
- Diverse styrevedtak om campusprosjekter.

3.2 Relasjoner til andre forprosjekter

Utdrag fra Campus 3:

Kjennemerket til campus Hamar kan dermed beskrives som en "trehodet" studie- og forskningsprofil, bestående av:

- *Humanistisk satsing: Språk – Estetikk – Kulturstudier*
- *Samfunnsvitenskapelig satsing: Pedagogikk – Flerkulturalitet – Globalisering*
- *Realfaglig satsing: Bioteknologi – Biologi, miljø, naturfag*

Det fins fagmiljøer i samfunnsfag både ved campus Rena og på Høgskolen i Lillehammer. Hva angår forholdet til Rena, representerer ikke miljøet der noen spesiell kompetanse innenfor globalisering og utvikling (jfr. vedlegg 6). Samfunnsfag ved Rena er først og fremst integrert i organisasjon og ledelse, samt i media og samfunnskontakt (jfr. vedlegg 7).....Selv om det prinsipielt hadde kunnet innebære en potensiell synergieffekt å samle alle samfunnsvitere ved høgskolen, har det likevel liten betydning i forhold til videre oppbygging av....

Fagmiljøet innenfor medie og IKT generelt, og det som understøtter BA-studiet i Opplevelsesproduksjon og interaktive medier (OPIM) spesielt, kan verken vise til noen særskilt høy FoU-produktivitet, kompetanse eller tilknytning til innsatsområder og MA-/PhD-utvikling, som gjør at miljøet per i dag framtrer som bærekraftig nok til å utgjøre en spesiell satsing i forhold til overnevnte profiltenkning.

OPIM og IKT-relaterte fag har stort potensial i forhold til å introdusere og utvikle ny teknologi og digital kompetanse i lærerutdanningsfagene, samt når det gjelder utvikling av virtuelle modeller til naturvitenskapelige formål. OPIM kan derfor tilføre noe til alle de tre satsingene som inngår i den foreslåtte profilen.

I forhold til informatikkseksjonen på Rena, hadde det prinsipielt vært gunstig med en samordning og eventuell samlokalisering med denne avdelingens studietilbud innenfor spillprogrammering for å oppnå synergieffekter. Etter forprosjektgruppens oppfatning synes det noe underlig – og virker antakelig internt konkurrerende – at

høgskolen tilbyr og markedsfører to så beslektede BA-studier som Spillprogrammering og Opplevelsesproduksjon og interaktive medier.

De står dessuten i kap. 2.3:

For å oppnå sterke studiesteder på alle campus, vil det i noen tilfelle være nødvendig å avveie hensynet til sterke, samlede fagmiljøer med den synergieffekt dette kan innebære, mot hensynet til at det enkelte campus også gis muligheten til å tilby nødvendig faglig bredde. I forholdet mellom campus Hamar og campus Rena kan eksempelvis slike betraktninger legges til grunn for en vurdering som tilsier at fagområdene informatikk og samfunnsfag er nødvendige for å opprettholde og videreutvikle faglig bredde og slik sett ha attraktive campus begge steder, selv om dette innebærer at høgskolen holder seg med relativt parallelle fagmiljøer på forskjellige campus.

De to samfunnsfagsmiljøene har ulik profil og har ikke overlappende leveranser. Det er oppgavene som må styre organiseringen, ikke omvendt. Når det gjelder informatikk har LUNA ansvar for informatikk i lærerutdanningen og OPIM, som omfatter både informatikk og opplevelsesfag. Informatikk på ØSIR har ansvar for ADB, generelle informatikkfag inklusive digital medieproduksjon og spillprogrammering. OPIM og spillprogrammering bør få organisert opp nødvendig samarbeid. Informatikkmiljøet er styrket betydelig og det er grunnlag for å utvikle nye studier, men som overlapper med spillprogrammering, se avsnitt om diversifisering.

Campus 3 legger ikke opp til noen IT profil. Det spekulers på ”gunstige samlokaliseringseffekter”, men dette gjelder jo begge veier. Campusprosjektene bygger på at de skal være sterke campuser på Hamar, Elverum og Rena. Det betyr at de skal ha et innhold. Lenger ut i dokumentet argumenteres det for at ØSIR sin fagportefølje utgjør et naturlig hele, som har vist seg omstillingsdyktig og som har kunnet levere i markedet.

Alle avdelinger bør ha gjensidige leveranser. Ordninger for dette ble detaljert beskrevet i utredningen ”faglig samarbeid på tvers” fra 1994. (<http://privat.hihm.no/erikm/dokumenter/HHpatvers0294.DOC>), men høgskolen har ikke prioritert å få implementert slike eller liknende ordninger. ØSIR har studiesamarbeid med alle øvrige avdelinger.

3.4 Vurdering av forslagene i forstudien

Forstudiens forslag ble i eget notat evaluert, og dette er styrebehandlet. Konklusjonen er i korthet å videreutvikle dagens situasjon. Det ble lansert en ”tre-ben-strategi”, med utgangspunkt i at det er studenter på campus, desentralt samt oppdragsbasert studievirksomhet. Det ble også etterlyst analyser.

”Tre-bens-strategien” er en studieorientert strategi. I hovedsak slutter gruppen for forprosjektet seg til konklusjonene i forstudien og evalueringen av denne. I tillegg må vi ha et utvidet perspektiv, ”Hva er vår relevans”, ”Hvem er vi til for”, ”Hva er våre oppgaver” og dermed utvide perspektivet for virksomheten mer i retning av ytre faktorer. Vi vil dessuten legge vekt på dokumentasjon og analysedelen.

4. Avdelingens virksomhetsområder

4.1.1 Sentrale problemstillinger

De ulike markeder.

- Ordinære studenter. Det er studentsøkingen og studentgjennomføringen som styrer omlag 90% av vår økonomi slik finansieringen er nå. Det er en direkte, men faseforskjøvet effekt mellom gjennomstrømningsresultat og inntekter.
- Arbeidsmarkedet har en indirekte effekt ved at det påvirker studentsøkingen, men koplingen er variabel og ofte faseforskjøvet. Arbeidsmarkedet for "våre" studenter har større svingninger en for eksempel læreravdeling og sykepleieravdeling, noe som også medfører at både kandidater og institusjonen står overfor svingninger som er vanskelig å forutse og planlegge for.
- Det politiske markedet. Dette markedet fremtrer ved at "noen" ønsker en bestemt utvikling i regionen og ellers, og mener at en bestemt faglig aktivitet vil bidra. Interesser fremtrer både eksternt, på institusjonsnivå og lokalt. Aktører kan bidra også økonomisk, eksempler er OPIM-studiet, bio-professor og PIU. Slik finansiering vil være begrenset til toppfinansiering. Hovedkostnaden må dekkes av ordinære midler. Bidragsfinansiering kan derfor være styrende på andre ressurser og prioriteringer. Dette er et dilemma en må ha et bevisst forhold til.
- Vårt oppdragsmarked. Utdanning og annet som bedrifter, organisasjoner og offentlig virksomhet etterspør. Dette kan også være influert av politisk etterspørsel. Eksempler er mastergradene gjennom INTERREG.
- Forskning og formidling. Fra 2006 vil vi få se hvordan de foreslåtte systemene for forskning vil slå ut i praksis. Formidling vil være del av budsjettssystemet fra tidligst 2007. FoU og formidling kan være på oppdrag, men ofte er målgruppen allmennheten og "forskningsallmenningen", andre forskere. Bestilleren er departementet.

Bolognaerklæringen og kvalitetsreformen

Bolognaerklæringen foreskriver et felles grads- og studiepoengsystem, samt en intensjon om økt internasjonal mobilitet innen utdanning og forskning.

Kvalitetsreformen tre hovedmål er kvalitetsheving, økt intensitet i utdanning og økt internasjonalisering.

En kan si at disse tiltakene medfører skjerpet konkurranse ved at ulike tilbud blir mer transparente og sammenliknbare, og mer tilgjengelige. Denne utvikling må ansees gunstig, men skjerper kravene til egen virksomhet og markedstilpassing.

Den regionale utfordringen

Fra Statsbudsjettet 2005. Dei statlege høgskolane skal blant annet:

- auke samarbeidet med samfunns- og næringsliv med omsyn til innovasjon, forskning, utviklingsarbeid og studietilbod, inkludert etter- og vidareutdanningstilbod

- styrkje FoU-verksemda og påta seg oppgåver innanfor både kompetanseutvikling og forskings- og utviklingsverksemd for å styrkje regionane

dette er formuleringer som i ulike versjoner har fulgt de statlige høgskolene siden distriktshøgskolenes tid, og har vært et særmerke i forhold til universitetene, og som er den tredje oppgaven innen høgskolens samfunnsoppdrag. I denne sammenheng må også utfordringene i UFD-utredningen "En ledende kompetansenasjon" trekkes frem. (Se kap. 4.1.6) Dette er utfordringer som godt kan møtes av en liten desentral skole med vår fagportefølje.

Hedmark har hatt en voksenbefolkning med lavere utdanning enn landet ellers. Avdelingen har derfor hatt en meget høy aktivitet som regional kompetansebidragsyter. Tusenvis av voksne har tatt utdanning gjennom oppdrag siden 1985. Dette er vært avdelingens svar på den regionale utfordringen. I de senere år er det forsvaret som har vært den desidert største etterspøreren av oppdragsundervisning.

Oppdragsundervisning har en annen positiv effekt: I oppdragsmarkedet har på kort tid kunnet utvikle og realisere nye utdanninger og kurs. Ofte har det vist seg at disse også har blitt attraktive i den ordinære markedet, og har således bidratt til utvikling av de ordinære studiene. Aktiviteten kan sies å i en viss grad å ha gått på bekostning av kompetansegivende forskningsvirksomhet, og derigjennom langsiktig universitetsbygging. Mange stiller seg nå spørsmålet om de skal slutte å bidra med kompetanseheving regionalt, og heller skrive viteskapelige artikler. Men regional kompetansegivende virksomhet skaper nettverk og tillit i regionen, og kan gi innsikt i reelle problemstillinger, som kan være utgangspunkt for regionalt utviklings- og forskningssamarbeid. Vi påviser lenger ut i dokumentet at næringslivsforskningen i Hedmark ligger langt under nivået i sammenliknbare fylker. Det kan medføre at i flere år fremover vil det være kompetanseheving som fortsatt vil ha størst etterspørsel, selv om enkelte bedrifter kan være forskningsintensive.

Bredde vs. spissing

Om spissing:

- Spissing kan bidra til tydeligere profil, lettere identifisering og markedsføring.
- Spissing kan bidra til høynet faglig kompetanse.
- Spissing forutsetter god nasjonal studentrekruttering.
- Spissing gjør oss meget sårbare overfor endringer i søkermassen og kan skape en øyeblikkelig økonomisk krisetilstand.

Om bredde:

- Bredde gir oss fleksibilitet og robusthet overfor endringer i søkermassen
- Bredde gjør at en raskt kan bygge om eksisterende studieportefølje tilpasset markedet.
- Bredde vil i større grad kunne dekke opp et regionalt utdanningsbehov.
- Bredde bidrar til evne til å ta på seg sammensatte oppgaver.
- Bredde kan gjøre spesielle prioriteringer vanskeligere.

Slik finansieringssystemet er, vil en i praksis måtte ha et både/og. For å rekruttere til en "spiss" Masterutdanning (MSc.), kreves det et stort nok eget volum å rekruttere ifra, og en stor nok økonomisk basis i Bachelorutdanninger (BSc.). Det er ikke slik at "alle" som studerer økonomi, samfunnsfag og informatikk skal toppe en Bachelor med en Master. Når alle høgskoler nå ønsker Masterutdanninger, vil rekrutteringen i stor grad bli lokal. Dette øker

risikoen for ikke å lykkes. Det må være mange nok egne Bachelor studenter som søkergrunnlag til egne Mastere. Da trenger en flere relaterte utdanninger som basis.

Poenget med restrukturering av studier gjelder mest på Bachelor nivå. Dess høyere nivå, dess vanskeligere er det å endre kurs. Et høyere studienivå er derfor mer avhengig av et stabilt marked og en stabil markedsposisjon.

Denne problemstillingen går rett inn i hva for rolle en liten skole på et lite sted i et distriktsfylke med stadig kortere reiseavstand til Oslo skal ha. Skal en ha smale studier og rekruttere nasjonalt, eller studier ”for folk flest” med stor regional rekruttering.

På 80- og tidlig på 90-tallet rekrutterte distriktshøgskolen i større grad nasjonalt. Utsagn som ”70 % kommer ikke fra Hedmark” ble brukt som et kvalitetsutsagn som viste stekt konkurranse om studie plassene på Rena. Av mange årsaker har studiesøkningen til statlige høyskoler blitt stadig mer lokal. NIFU notat 16/2005 påviser at høyskolen har et godt grep på regionale søkere.

Verdien av planlegging.

Et av de øvrige campusprosjektene har som del av tittelen ”Læreutdanning 2012”. Om en isteden ser syv år tilbake, var situasjonen at ØSIR var blant de 2-3 største utdanningene i landet innen både øk/adm og informatikk, og dette hadde vedvart i flere år. Informasjon og samfunnskontakt var det studiet i HH som hadde høyest inntakskrav. Slik er ikke situasjonen nå, og endringen var neppe forutsigbar i 1998. Det en kunne vite, og vet, er at markedet for våre studier, særlig informatikk, har svingt kraftig, og må antas å fortsette med det, etter som teknologiske skifter skaper eller fjerner behov for arbeidskraft. Vi ser det derfor slik at vi må planlegge for usikkerhet.

Planer må hele tiden tilpasses de markeder som vil betale. Siden vår hovedfinansiering er ordinære studenter må studieporteføljen kontinuerlig tilpasses søkningen. Men samtidig er vår leveringsevne knyttet til langsiktige investeringer i fagpersonalet, ”hvem vi er”. Det er evnen til å enhver tid å tilpasse seg som er avgjørende. Riktignok kan vi drive, og driver, ”kompetansemegling” via innleie, men det må være en egen faglig basis. Behovet for egen faglig basis har gjennom systemet med akkreditering blitt helt fundamentalt. Den egentlige langsiktige planlegging ligger i hvem som knyttes til institusjonen, og kompetanseheving av de aktuelle personer. Dette er utgangspunkt for en fagportefølje som kontinuerlig må formes slik at mange nok vil ha det.

4.1.2 Hvem er vi til for

I studiehåndboka er målgruppene for ØSIR studiene typisk beskrevet slik: ”Studiet er for personer som har interesse/vil arbeide med/tillegne seg kunnskap ...innen (*tittel på studiet*). Målgruppen er definert som de som vil studere studiet. Dette indikerer at det er vanskelig å peke på en bestemt gruppe ut over at studiene har et bredt yrkesmessig anvendelsesfelt.

Det er en positiv sammenheng mellom velferd, arbeid og kompetanse. Studiene er til for bringe kompetanse til dagens og fremtidens arbeidsmarked.

En annen måte å beskrive målgrupper på er:

- Studiesøkende ungdom som kommer rett fra videregående skole eller har hatt et kortere arbeidsforhold. Dette utgjør hovedmengden av de studenter som er på campus og bidrar til studentmiljø der.
- Voksne som ønsker tilleggsutdanning, ”livslang læring”. Denne gruppen vil gjerne kombinere med yrkespraksis, er typisk bofaste og søker fleksible løsninger. Gruppen utgjør både måltallstudenter og oppdragsstudenter. Det vanligste er at det er arbeidsgiver som er kontraktspartner, både offentlige og private. Det må forventes at denne gruppen vil være voksende. I Hedmark er behovet i utgangspunktet stort i og med det lave utdanningsnivået i den voksne befolkningen.
- Forsvaret har utviklet seg til å bli en så stor oppdragsgiver at det må nevnes eksplisitt. Studenter herifra er både eldre og yngre, og forventer typisk fleksible opplegg som kan innpasses i militær utdanning og praksis, samt variabel stedtilknytning.
- Regionale etterspørere av utviklingsarbeider, utredninger og forskning.
- Kunnskapsallmenningen. Ny kunnskap har ikke alltid en konkret oppdragsgiver, men bidrar til samfunnets generelle kunnskapsvekst og verdiskaping.

4.1.3 Fagområder og Fagportefølje

Høgskolen i Hedmark sin virksomhetsidé for 2005-2008 er:

- *Høgskolen i Hedmark skal drive høyere utdanning og forskning av høy kvalitet i samhandling med samfunnet.*
- *Gjennom målrettet kompetanseutvikling og forskningssatsing, etablering av mastergradsutdanninger og forskerutdanning vil vi arbeide for å etablere Innlandsuniversitetet.*
- *Høgskolen skal forsterke sin rolle som regional og nasjonal leverandør av kompetanse for samfunns- og næringsliv*

Avdelingene arbeider alle for dette, men i ulike nisjer. En kan si at avdelingene, mer eller mindre bevisst, har hatt sine tema og sine målgrupper. Målgruppen må tilbys det som er ansett nødvendig av faglig ballast. De mest typiske på dette er lærerutdanning og sykepleierutdanning: En bred fagportefølje men som er innrettet mot ett bestemt yrke.

Da Distriktshøgskolen i Hedmark ble opprettet i 1979 het det:

- *Tanken med distriktshøgskoler er å gi yrkesrettet utdanning på 2-3 år og 1-årige faglige studier for studenter med 3-års videregående opp læring/utdannelse/skole eller tilsvarende. Videre er det også meningen at distriktshøgskolene skal drive kurs- og seminarvirksomhet for deltidsstudenter. Forskning og utdanningsvirksomhet er et arbeidsfelt med voksende omfang. Undervisningen gis på samme nivå som universiteter og vitenskapelige høyskoler.*
- *Siktemålet for opprettelsen av distriktshøgskolene var å gi relativt kortvarig høgre utdanning som kunne være et alternativ til langvarige universitetsstudier. Hovedvekten skulle legges på yrkesrettede studieretninger, men det var også et mål å avlaste universitetene i fag som de tradisjonelt har drevet undervisning i. Dels er disse fagene lagt opp helt identisk med tilsvarende fag ved universitetene, dels har det blitt utviklet helt nye, alternative studieopplegg ved distriktshøgskolene.*

Det var dette som OECD i 1994 mente Norge hadde lyktes med i særlig stor grad.

Mye har skjedd siden 1979, med vekst, 2 fusjoner, skjerpet nasjonal konkurranse, opp og nedturer, universitetsambisjoner, og hyppigere og hyppigere omlegging av studier i forhold til markedet. Men den faktiske tematikken har vært rimelig stabil:

- Kortere yrkesrettede utdanninger, men på samme faglige nivå som universiteter.

- Studiene skulle være grunnlag for videre studier.
- Studier både for heltidsstudenter på studiestedet og deltidsstudier der det er behov for dem.
- Kurs og oppdrag som eksternt finansiert virksomhet.

Studiens navn og deres innholdskombinasjoner har variert mye. Likevel må fagporteføljen kunne sies å ha vært rimelig stabil: det dreier seg om økonomi, administrasjon, forvaltning, ledelse, service, informasjonsfag, mediefag, informatikk i ulike avskygninger, samt diverse nødvendige metodefag. Innovasjonsområdet har kommet til som en viktig nyskaping basert på økonomi og ledelse fagene

Dette har vært bevisst. I flere dokument går formuleringen ”vekst innen eksisterende fagområder” gått igjen, (for eksempel studiehandbok 1986). Det har vært tenkt at en slik fagportefølje utgjør en nødvendig grunnstamme for næringsliv og forvaltning. Samtidig har fagene utviklet seg, og det har blitt utviklet spesialiseringer og fordypninger for å tilpasse seg etterspørsel samt den tilgjengelige fagkompetanse. Alt i 1988 fantes det servicefag på timeplanen. Nå har dette gjenoppstått som et meget etterspurt servicestudium.

Akkurat som lærerutdanning og sykepleier utdanning utgjør en bred samling av fagområder, men som er tematisert i forhold til en bestemt yrke, har distriktshøgskolesystemet levert yrkesaktuelle kandidater, og med en bredere fagbakgrunn enn det som var vanlig for universitetskandidater. Samtidig har en ikke spredd seg for mye.

Vi har en nasjonal utdannings- og forsknings- oppgave, men vår eksistens her er knyttet til å være regional leverandør av ordinær utdanning, oppdragsutdanning og faglig formidling. Det regionale arbeidsmarkedet består av en stor offentlig sektor, samt mange små og mellomstore bedrifter.

En yrkesutøver i en slik setting må typisk forholde seg til en bredde av oppgaver, i motsetning til å ha en smal oppgave i et stort foretak. Men samtidig forventes høy kompetanse i det en konkret skal gjøre. Samtidig er mye kompetanse generell og lik uansett region eller land. Samtidig må en regional utøver av i økende grad forholde seg til et internasjonalt marked.

I de senere år har ambisjonene om lengre studier, i form av mastergrader, blitt stadig mer uttalt. Avdelingen er gjennom INTERREG involvert i to erfaringsbaserte mastere, såkalt § 5 master (MPA og MIM), med Karlstads Universitet som faglig ansvarlig. Vi har utviklet ”Master i medier, informasjon og samfunnskontakt” (§ 3), som er godkjent, men vi får ikke igangsette studiet uten å styrke egen fagkompetanse. En MBS. (§ 5) har for tiden en uviss skjebne fordi Høgskolen i Lillehammer har trukket seg fra det faglige samarbeidet.

Med erfaringer også fra avslaget fra NOKUT til LNB, kan en legge til grunn:

En master krever på kompetansesiden:

- Formell fagkompetanse, og at personene er tilgjengelig til studiet.
- Personene har en tilstrekkelig høy relevant forskningsaktivitet.

Slik utdanningssystemet utvikler seg, vil tilbud om mastergrader bli et rekrutteringsmoment også for Bachelorstudier. Det vil også styrke forskningsevnen vår ved å gi tilgang til forskningsassistenter.

Å tilby mastergrader er et stort faglig og økonomisk løft. PIU har fått utarbeidet kostnadskalkyler (Econ analyse, notat 2004-074). En må opp i høye årlige studenttall for at ordinære § 3 mastere skal bære seg.

4.1.4 Innsatsområder

Begrepet innsatsområder ble innført i og med strategisk plan 2000-2004, og dokumentet ”Strategier for Høgskolen i Hedmark 2005-2008” har som mål å ytterligere styrke innsatsområdene.

”Innsatsområde” var i 2000-2004 planen definert slik:

- *Det kan omfatte både FoU og utdanning*
- *Det kan være tildelt som nasjonalt knutepunkt fra utdanningspolitiske eller forskningspolitiske myndigheter*
- *Det kan være basert på høy faglig kompetanse i det vitenskapelige personale*
- *Eller det kan være et nytt felt som må og skal bygges opp og derfor trenger ekstra støtte*
- *Det kan være respons på kunnskapsbehov reflektert fra næringsliv eller offentlig virksomhet*
- *Et satsingsområde skal omfatte et eller flere fagmiljø og ikke bare enkeltpersoner*

Samtidig ble det understreket at:

Utdanningene vi har ansvar for legger føringer for hvilke fagområder vi engasjerer oss i. Høgskolen må kunne levere forskningsbasert undervisning, og kunne rekruttere og videreutvikle et velkvalifisert personale. Alle fagområder det undervises i skal derfor ha forskningsaktivitet og formidlingsvirksomhet.

samt

Høgskolen må derfor både ha faglig bredde og være et faglig tyngdepunkt innen enkelte områder.

Denne balansen er fortsatt viktig å ta vare på. En for smal fagportefølje vil være altfor sårbar overfor markedsvingninger, selv om en kan ha kortsiktige gevinster.

4.1.5 ØSIRs Innsatsområder

Innsatsområdet Lokalsamfunnsutvikling, verdiskaping, entreprenørskap og innovasjon:

Det er utviklet et masterstudium innen Innovation Management (i samarbeid med Karlstad Universitet). En rekke nye BSc.studier er utviklet, der innovasjon og entreprenørskap inngår som del av eller som fordypningsmulighet. Dette gjelder studier på tvers av seksjoner og på tvers i høgskolen. Miljøet tilbyr også flere oppdragskurs og desentraliserte kurs. Studentbedriftenheten ”Drivhuset” er tilknyttet innsatsområdet. Området har forskningsrådsprosjekter under VS2010 og nHS, og fått til aktiviteter knyttet til refusjonsordningen for økt arbeidsgiveravgift.

Innsatsområdet Kommunikasjon, Informasjons- og tjenesteformidling (KIT).

Det er i perioden (2003-2006) utviklet mastergrad innen medier, informasjon og samfunnskontakt, samt BSc. innen medier, informasjon og samfunnskontakt. En stor suksess har også vært studieenheten ”Service og kundebehandling” som både er oppdragsstudium og et ordinært studium. Det er nå fire samtidige kull á 40 studenter. Høsten 2005 gjennomføres (som oppdragsstudium) kompetansegivende kurs i SERVICE OG KUNDEBEHANDLING (15 stp, deltid) for saksbehandlere/kundebehandlere fra Aetat og Trygdeetaten i Hedmark.

I 2004 ble det utgitt en fagbok innen informasjon og samfunnskontakt. Området er tilknyttet en stipendiatstilling med tema digital kommunikasjon og tjenesteformidling. Fra og med 01.08.05 også en stipendiat innen medievitenskap og filmhistorie. To personer har nå søkt opprykk til førtektor. I tilknytning til servicestudiet er det gjennomført FoU-prosjekter om tjenesteutvikling i offentlig sektor.

4.1.6 Utdrag fra ” En ledende kompetansenasjon”

*Behov og muligheter for en mer samordnet kompetansepolitikk
Sluttrapport fra Mønsterbryterne, et prosjekt i Utdannings- og
forskningsdepartementet*

Mønsterbryterne er et prosjekt som ble nedsatt av utdanningsminister Kristin Clemet høsten 2004. Prosjektet har hatt som mandat å utrede et grunnlag for en ny kompetansepolitikk. Mønsterbryterne har bestått av medarbeidere fra ulike avdelinger i UFD, samt innleide medarbeidere fra Vox, Fafo og Sintef. Prosjektet har innhentet innspill fra en rekke eksterne aktører; partene i arbeidslivet, forskere og andre kompetansemiljøer og enkeltvirksomheter, samt fra embetsverket i ASD, MOD, NHD og KRD.

Små bedrifter, spredt bosetting og tynne næringsmiljøer: 99 % av alle norske bedrifter har mindre enn 100 ansatte. I tillegg er mange bedrifter, på grunn av bosettingsmønsteret, lokalisert langt fra sentrale utdannings- og forskningsmiljøer. Dette stiller oss overfor noen særlige kompetanseutfordringer som en del andre land ikke opplever i like stor grad, knyttet til å skape bedre kontakt og samhandling mellom arbeidslivet og forsknings- og utdanningsinstitusjonene, og til rekruttering og bruk av høyt utdannet arbeidskraft i slike miljøer.

Modernisering og brukerretting i offentlig sektor: Modernisering av offentlig sektor stiller krav til mer helhetlig oppgaveløsning der man tar utgangspunkt i brukernes behov, og ikke det offentliges organisering. For å dekke framtidens behov for kvalitet og omfang i velferdstjenestene, ikke minst i helse- og omsorgssektoren, er det nødvendig å jobbe smartere og bruke medarbeidernes kompetanse mer effektivt og stimulerende. Økt tilbud av digitale tjenester stiller økende krav til at brukerne har nødvendig IKT-kompetanse til å benytte seg av slike elektroniske kanaler og tjenester i dialogen med det offentlige. Barn og unge kan tilegne seg slik kompetanse i utdanningssystemet, men voksne, særlig de som ikke bruker IKT i jobbsammenheng, må nås på andre måter.

Globalisering og innovasjonskonkurranse: Økende globalisering og internasjonal arbeidsdeling vil, sammen med et høyt norsk kostnadsnivå, medføre fortsatt utflytting av arbeidsintensiv lavkompetansevirksomhet. Norske bedrifter må sammen med andre industrialiserte økonomier konkurrere på kunnskap, kompetanse og nyskaping. For at Norge skal hevde seg i denne konkurransen, er det avgjørende at ny kunnskap utvikles, og at eksisterende kunnskap anvendes og flyter effektivt innen bedrifter, og mellom næringsliv og kompetansemiljøer regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Vekst i tjenesteyting: Andelen sysselsatte i tjenesteytende næringer vokser, sammen med omsetningen fra kunnskapsintensive tjenester i tradisjonell industri. Innovasjon i tjenesteytende virksomheter, og tjenesteytende funksjoner i vareproduksjon, er i mindre grad enn i tradisjonell industri FoU-drevet, og i større grad basert på kundedrevne endringer i organisering, logistikk og markedsføring. Samhandling med

kunder og leverandører er sentrale drivkrefter i innovasjonsprosessene. Kompetanseutfordringen handler om å skape denne typen interaktive læringsprosesser mellom virksomhetene.

Forskningsrådet administrerer også flere nasjonale programmer som bygger bro mellom forskning og arbeidsliv (MOBI, FORNY, Skattefunn, ARENA, VS2010).

Det pekes på at det er:

- *For svakt regionalt samarbeid:* Samhandlingen mellom høyere utdanningsinstitusjoner og arbeidslivet i Norge har potensial for vesentlig forbedring på regionalt nivå¹.
- *Manglende entreprenørskapstrening:* Det synes fremdeles som mange elever, lærlinger og studenter mangler kompetanse om entreprenørskap og etablering av egen bedrift, og derav ikke ser mulighetene i å bruke lokale ressurser som grunnlag for utvikling av nye arbeidsplasser

Tre hovedstrategier for en samordnet kompetansepolitikk

I møte med samfunnsutfordringene vi har beskrevet ovenfor kan en rekke strategier være aktuelle. Med bakgrunn i dagens kunnskapsgrunnlag har vi identifisert tre hovedstrategier der det er potensial for å få mer ut av de høye kunnskapsinvesteringene.

1. Skape flere lærende virksomheter
2. Øke samhandlingen mellom utdanningssystemet og arbeidslivet
3. Heve det grunnleggende kompetansenivået for økt deltakelse i arbeids- og samfunnsliv

Hele rapporten:

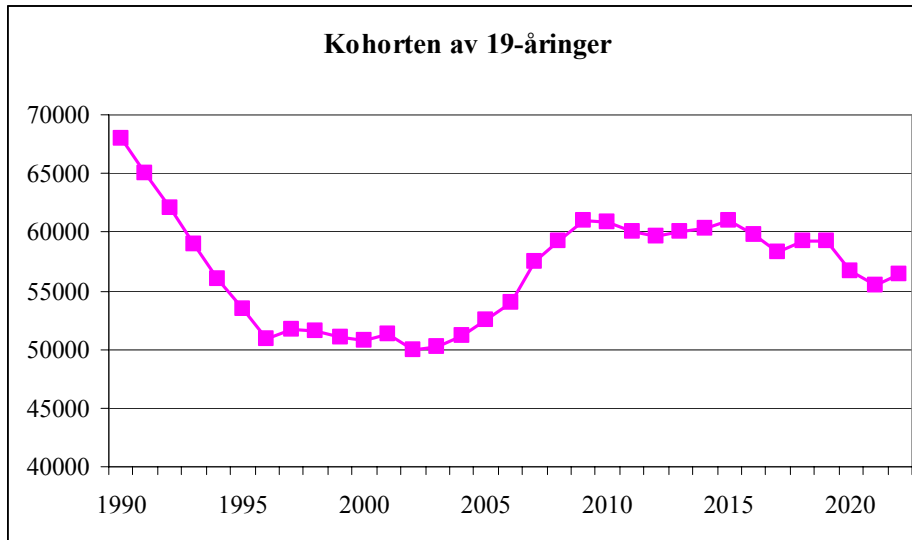
http://odin.dep.no/filarkiv/253889/sluttrapport_fra_Monsterbryterne.pdf

4.2 Studier

4.2.1 Utvikling av ungdomskull og søkning til høyere utdanning.

Det er vanlig å legge ”antall 19-åringer” til grunn for vurdering av søkergrunnlag til høyere utdanning. Selv om de som søker et år kommer fra ulike årskull er dette likevel er rimelig målestokk. Vi skal senere ta for oss ”voksenmarkedet”.

Fig 4.2.1:1

Figuren viser utvikling over 19-åringer i Norge

Kilde SSB

Konklusjon: Med konstant studietilbøyelighet kan en forvente en vekst på studentsøkingen på 20 % frem til 2009, fordi ungdomskullene vokser fra 50000 til 60000 i dette tidsrommet.

I figuren nedenfor (4.2.1:2) belyses søknadshyppigheten i Norge, Oppland og Hedmark.

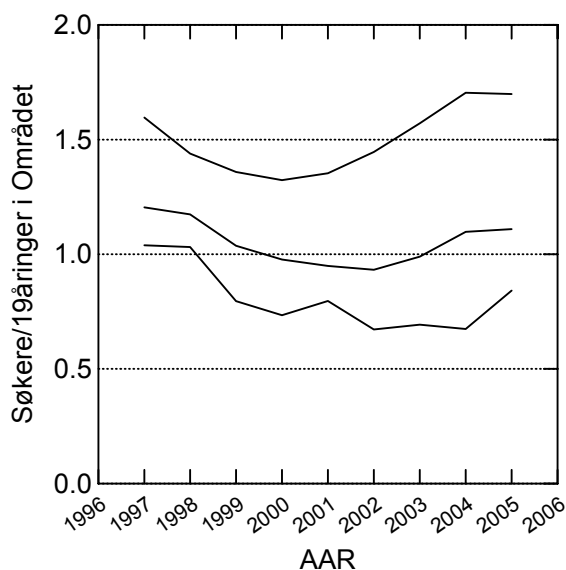

Fig 4.2.1:2

Figuren viser utviklingen av ”antall primærstøttere dividert med antall 19 åringer, begge ”i området”. Øverste kurve gjelder hele landet, mellomste Oppland, nederste Hedmark. Fordelingen av 19 åringer fylkesvis er relativt konstant (selv om antallet har variert mye). Nivået sier noe om totalsøkingen i forhold til hjemmemarkedet, men det er ikke nivået, men utviklingen som er mest interessant. Hele landet ligger naturlig nok høyere enn enkeltfylker på grunn av nasjonal rekruttering til universitetene. Merk at figuren ikke er avhengig av noe bestemt referanseår.

For landet som helhet: Det var en søkertilbakegang, i forholdt til populasjonsstørrelse, frem til år 2000, med derpå følgende vekst. Interessen for å studere har så vokst raskere enn populasjonsveksten, og er nå på et høyere nivå enn i 1997 med 1,7 søkere pr. 19-åring. Oppland har hatt en tilsvarende utvikling, men har ikke gjenvunnet 97-98 nivået. Hedmark har hatt en svakere utvikling, og har ikke gjenvunnet sin relative styrke.

Konklusjon: Høgskolen Hedmark har tapt betydelig konkurransekraft siden 1998.

Det er å håpe at oppgangen i 2005 ikke er et tilfeldig utslag (som i 2001) men starten på en gjenoppbygging.

Vi skal i det følgende gå mer detaljert inn i vår egen utvikling, avdelingsvis og studievis. Figurene nytter 1997 som basisår; alle tall for alle enheter settes lik 100 %, og så vises utvikling i forhold til da. Denne fremstillingen korrigerer ikke for størrelsen på 19-åringspopulasjonen, med utviklingen ”hele Norge” blir den korrekte målestokken å sammenlikne med. Samsvaret med figuren over gjør figurene holdbare. 2003 var bunnåret for antall 19-åringer.

Utvikling søkere til Høgskolen i Hedmark.

Vi skal presentere 2 figurer, søkning i SO med og uten desentrale studier. Dette fordi det er ulik praksis med å ha desentrale studier i SO eller lokalt opptak, og der er ulik praksis med om desentrale studier er mål i seg selv eller der er et mottiltak mot svak søkning til studier på campus.

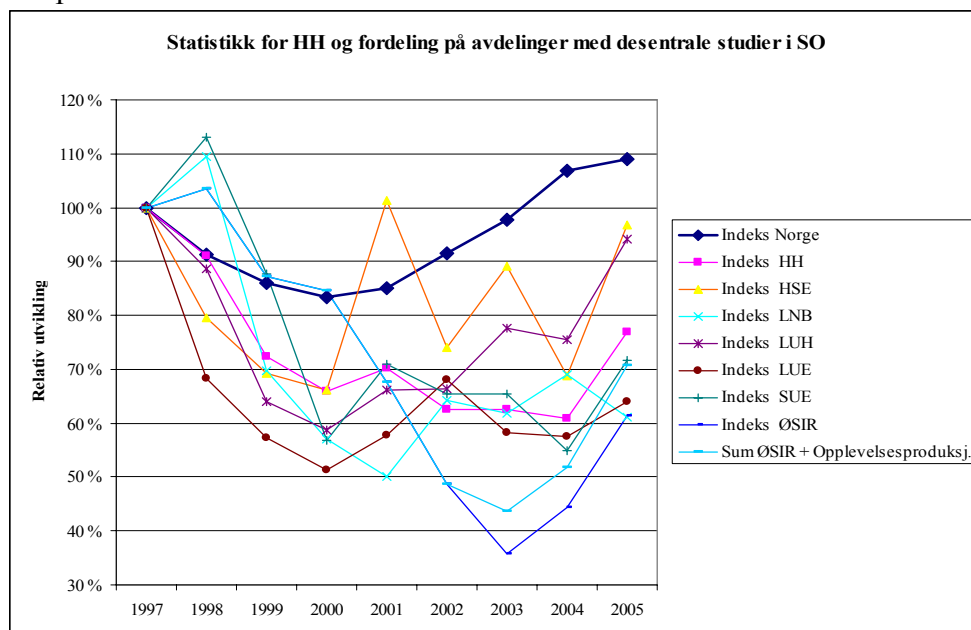

Fig.4.2.1:3

Figuren viser den relative utviklingen av primærsøkere registrert i SO til studiestedene ved HH, HH totalt og Norge totalt. Konklusjon alle studiestedene ved HH taper konkurransekraft i forhold til snittet av sum studier i Norge. Kild: SO (1997-2005), bearbeidete data.

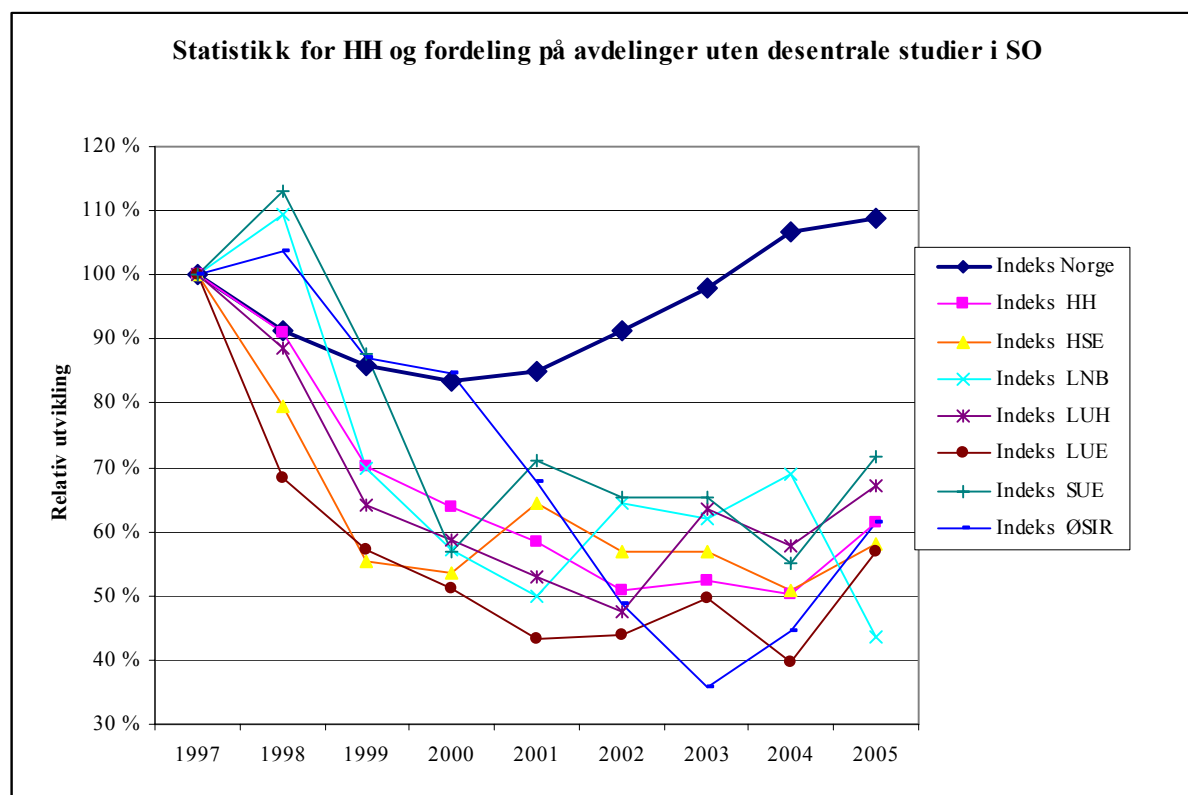

Fig.4.2.1:4

Figuren viser den relative utviklingen av primærsøkere registrert i SO til studiestedene ved HH eksklusiv desentrale studier, HH totalt og Norge totalt. Kilde SO (1977-2005), bearbeidete data.

Konklusjon: De 3 foregående figurene bekrefter at HH og avdelingene har tapt søkerandeler, både absolutt og relativt. Videre at bildet er rimelig likt avdelingene imellom.

En ser også at desentrale studier er en måte å kompensere på. Høgskolen i Hedmark hadde en etterlengtet søkeroppgang i 2005: Hedmark synes noe i etterslep i forhold til Norge ellers.

Ved å sammenholde figur 2 og 4 ser en tydelig at HH har tapt betydelig relativ konkurransekraft i forhold til resten av landet. Årsakene til dette kan være flere, de viktigste antas å være:

- Generelle utviklingstrekk
  - Økt søkning til universiteter?
  - Ungdommen trekker til de tre store byene?
  - ”Utkantområder” taper i forhold til mer ”sentrale områder”?
- HH har lyktes dårlig med markedsføringen
  - HH som merkevare er feil strategi?
  - Markedsføring av studiesteder er feil strategi?

Tallene og figurene viser også at en skal være forsiktig med påstå at noen avdelinger gjør det dårligere eller bedre enn andre.

Søkning til avdelingens studier.

IT-studier

Utfordringen for ØSIR de siste åra har vært den nasjonale nedgangen i søkningen til IT-studier.

	1 997	1 998	1 999	2 000	2 001	2 002	2 003	2 004	2 005
ÅR	114	125	96	79	55	22	13	16	17
H2-KAND				102	0	0			
H2-KAND	221	262	185	100	83	24	3		0
H3-KAND						11	7	63	51
H3-KAND						11	6	7	7
Sum ØSIR	335	387	281	281	138	68	29	86	75
ÅR	0	0	0	0	0	45	38	32	0
ÅR	0	0	0	0	73	50	22	40	0
Sum lokalt opptak	0	0	0	0	73	95	60	72	0
OPIM	0	0	0	0	0	0	54	49	62
Sum totalt	335	387	281	281	211	163	143	207	137

Tabell 4.2.1:1 Tabellen viser utviklingen av søkningen til ØSIR på IT-studier. Kilde: SO (1997-2002)

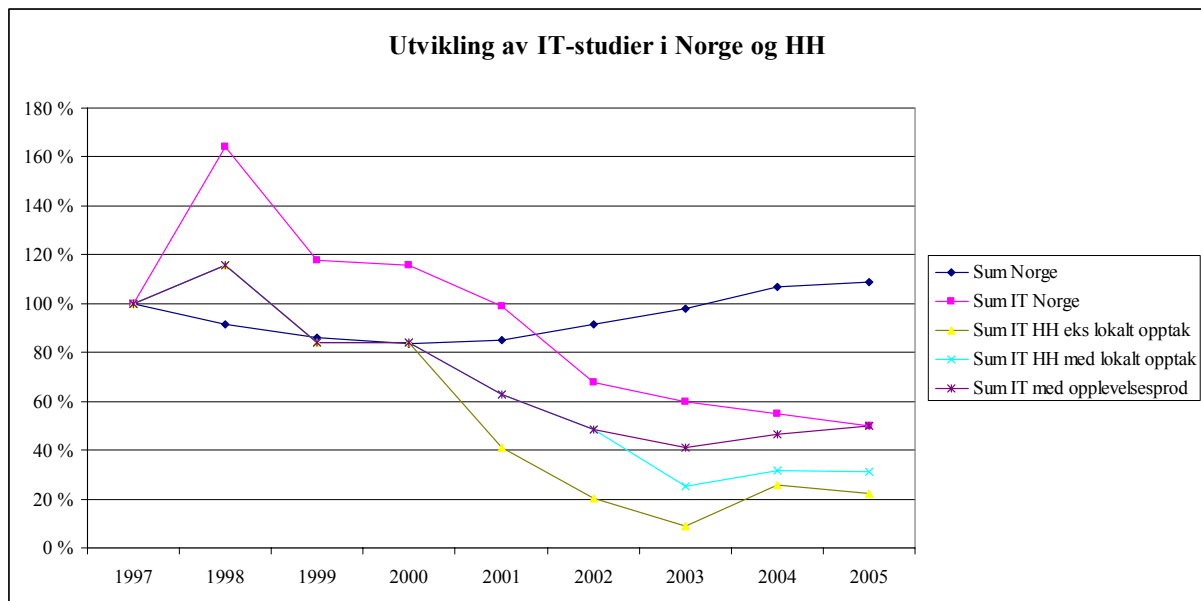

Fig. 4.2.1:5 Figuren viser den relative utviklingen av primærsøkere til IT-utdanninger i Norge og IT-utdanninger ved ØSIR med og uten desentrale studier. Kilde: SO (1997-2005)

Figur 4.2.1:5 viser at søkningen til HH sine IT studier følger utviklingen i den nasjonale søkningen til IT, og hvordan ØSIR har klart å kompensere for fallet i søkningen.

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Primær søker	4160	6790	4985	4667	3952	2544	2414	2214
Primær søker/studieplass	1,65	2,69	1,97	1,85	1,56	1,01	0,97	0,96
Antall studieplasser						2519	2483	2304

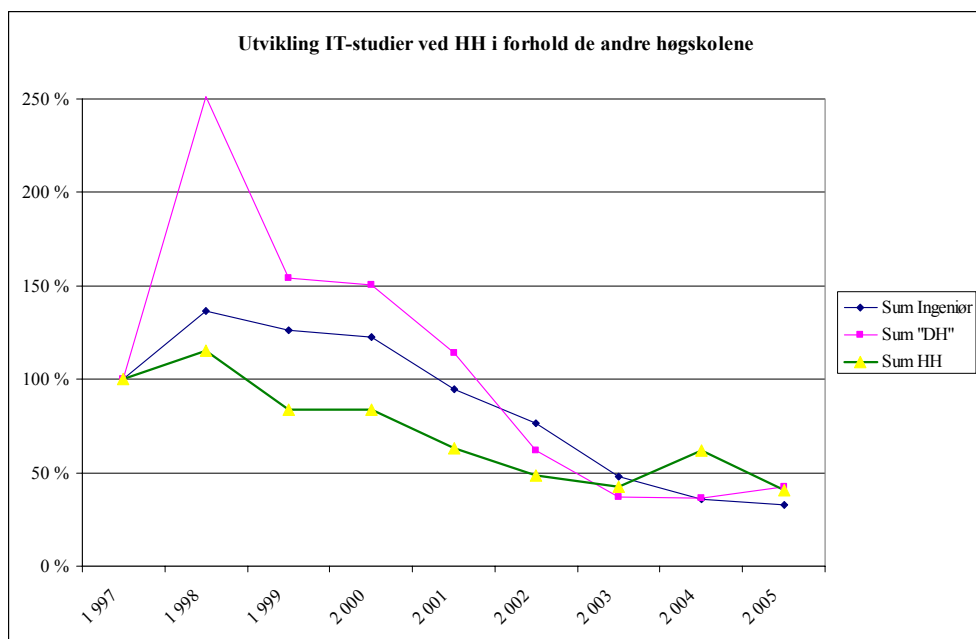
Tabell 4.2.1:2 Tabellen viser utviklingen av primær søker til IT-studier og forholdstallet primær søker per studieplass. Kilde: SO (1997-2004)

Tabell 4.2.1:2 viser at det er flere studieplasser innen informatikk enn det er søkere. Pga treghet i beslutningsprosedyrer og tilpasninger vil sannsynligvis antall studieplasser innen informatikk fortsatt synke, selv om markedet snur. Tidspunktet for å utvide på informatikk kan slik sett være de nærmeste åra.

	1 997	1 998	1 999	2 000	2 001	2 002	2 003	2 004	2 005
Sum Universitet	689	760	632	681	941	746	1132	1066	866
Sum Ingeniør	1324	1806	1669	1620	1256	1014	638	472	433
Sum H3	195	351	339	323	331	319	269	352	478
Sum H2	867	2330	1250	1202	770	293	112	59	25
Sum år	637	744	517	527	452	231	123	89	73
Sum annet	84	238	59	51	48	24	70	113	99
Antall studier universitet	1	1	1	1	4	5	9	11	12
Antall studier andre	25	30	32	35	37	39	45	43	43

Tabell 4.2.1:3 Tabellen viser utviklingen i antall søkere til IT-danninger til universitetene, høyskoler og universitet og antall studier ved henholdsvis universitet og andre. Kilde: SO (1997-2005)

Tabell 4.2.1:3 viser hvordan universitetene (UiB og UiO) har etablert bachelorstudier som konkurrer med tilsvarende studier på ingeniørhøgskolene og "DH-ene" fra 2001. Dette må beskrives som en vellykket inntrenging i markedet, faktisk i en periode hvor den samlede søkningen til IT-utdanninger gikk ned. (Tidligere hadde universitetene emnegrupper, eller samlinger av enkeltfag som kunne inngå i en cand. mag. Overgangen til profilerte Bachelorutdanninger er en markedsinntreden på høgskolenes område.) Sivilutdanningene og embetsutdanningene (5 år) vinner konkurransen om studentene på bekostning av de kortere profesjonsutdanningene ved de statlige høyskolene.

Fig. 4.2.1:6 Figuren viser HH's relative konkurransevne i forhold til snittet av andre statlige høyskoler innen informatikk.

Kilde: SO (1997-2005)

Figur 4.2.1:6 viser at HH konkurrerer jevnt med øvrige statlige høyskoler. Signaler fra IT-bedrifter og børsen kan tyde på at etterspørselen nå snur og at vi dermed vil kunne få en vekst i søkningen til IT-studier.

Konklusjon IT

Det er sannsynlig at markedet for IT-danninger snur og vi kan få en vekst i søkningen, jfr veksten til H3-studier høsten 2005, selv om det ble innført minimumskrav på matematikk og fysikk. ØSIR bør derfor utvikle nye H3-studier og revitalisere en treårig basis informatikkutdanning. Markedsfør ettårige IT-studier som kan danne basis for fortsatt IT-studier og som kan sikre studentene nødvendig kompetanse på matematikk og fysikk for å kunne bli tatt opp på et H3-IT-studium.

IT-bransjen er i stadig utvikling, dette gir grunnlag for at det vil oppstå nye vinklinger og nisjer innenfor bransjen. Levetiden på slike nisjestudier kan bli kort. Det blir derfor viktig å identifisere slike utviklingstrekk og vurdere om det er mulig å etablere nye studier. ØSIR bør starte arbeidet med å utvikle en master i IT for å opprettholde sin markedsposisjon i framtida. For å opprettholde dagens volum på IT kan ØSIR fortsette med desentrale årsstudier i IT (ADB).

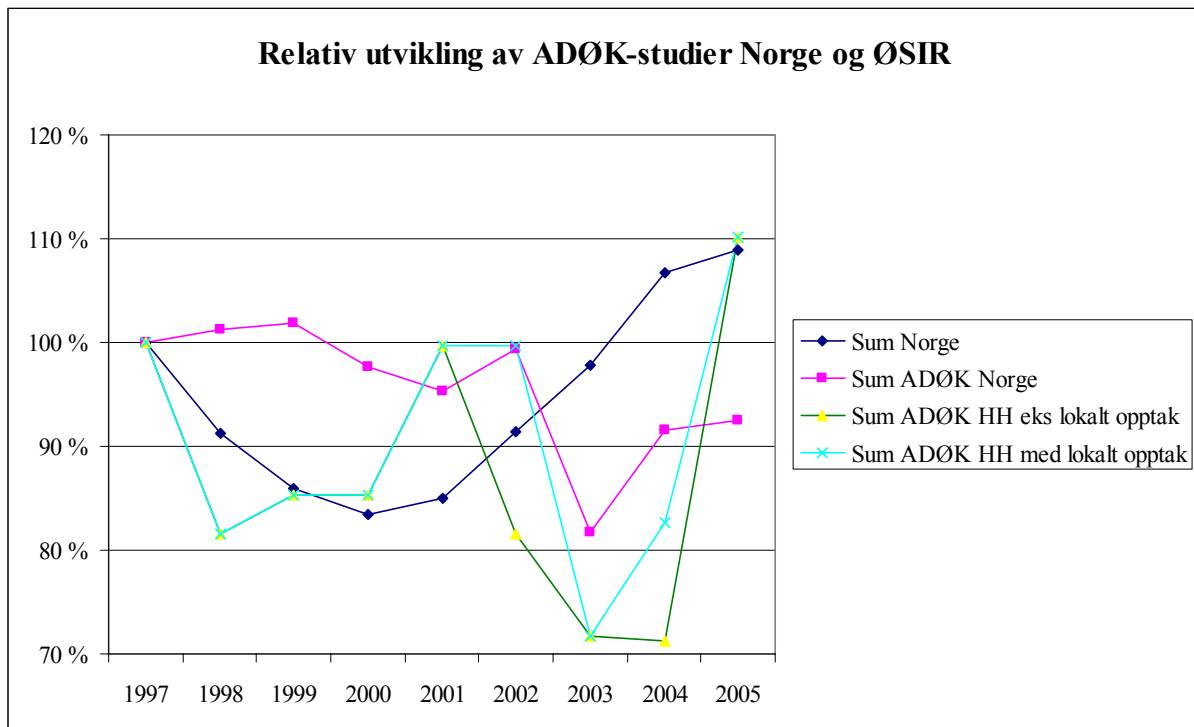
Økonomi og administrasjonsfag

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Sum sivøk	1 931	2 064	2 167	2 236	2 237	2 581	1 781	2 119	1 973
Sum H-3	1 179	1 409	1 184	1 002	853	2 728	3 099	3 497	3 777
Sum H-2	3 583	3 366	3 527	3 390	3 295	1 292	443	328	263
Sum år	591	575	511	467	487	514	413	501	589
andre	796	768	848	801	831	909	866	956	875

Tabell 4.2.1:4 Tabellen viser utviklingen av primærsøkere til økonomi og administrasjonsutdanninger. Kilde: SO (1997-2005)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Antall studieplasser						2,023	2,375	2,734	2,800
Primærsøker ADØK H2+H3	4,084	3,888	4,018	3,907	3,961	3,197	3,542	3,825	4,040
Primærsøker ADØK/studieplass	2.02	1.92	1.99	1.93	1.96	1.58	1.49	1.40	1.44

Tabell 4.2.1:5 Tabellen viser utviklingen i primærsøkere til økonomistudier inntil tre års lengde og forholdstallet primærsøkere per studieplass. Antall studieplasser 2005 er et estimat. Kilde: SO (1997-2005)

Fig. 4.2.1:7 Figuren viser den relative utvikling i søkning til ADØK sum Norge og ADØK HH. Svingningene i dataene gjør det usikkert å påstå om ØSIR vinner konkurransekraft på økonomistudier. Kilde: SO (1997-2005)

Konklusjon økonomi og administrasjonsstudier

ØSIR balanserer i dag på økonomistudiene med å nå måltallene. Det er rimelig å anta at ØSIR klarer å opprettholde dagens måltall på 350 økonomistudier. Desentrale tiltak må vurderes kontinuerlig som et virkemiddel for å nå måltallet.

De store svingningene i søkningen til ØKAD på ØSIR kan skyldes tilfeldigheter, men også i hvilken grad en har lyktes med markedsføringen. I januar/februar 2005 gikk avdelingen nøye igjennom søkeordene for sine studier. Det er ikke utenkelig at den store oppgangen i 2005 delvis kan forklares ut fra dette.

Utvikling av nye studier vil fremdeles være viktig for å kunne opprettholde måltallet eller øke dette. Desentrale studier må vurderes kontinuerlig. Erfaringene fra nettstudier på LU og LNB tilsier at en bør legge ut ett-årig bedriftsøkonomi som et nettstudium. Det er i verksatt et forstudium med finansiering fra Omstillingsprogrammet for å se på mulighetene for dette.

Samfunnsfag

Merk: "Administrasjon og ledelse" er i SO "øk/adm-fag". Derfor er dette studiet inkludert i avsnittet over men også inkludert figur 4.2.1:8.

Sted	Studienavn	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
NTNU	Info, spr, kult									4
HH	Informasjon og samf.kontakt	73	94	80	62	53	23	11	6	0
HH	info/samf.kont m/org						21	10	11	6
HH	Medier,info/samf.k.								7	7
HVO	Informasjon	106	96	74	61	48	0			
HVO	Informasjon						56	22	29	41
UIB	Informasjonsvitenska									48
UIB	Info. vitenskap							50	78	81
HSM	Informasjonsbeh.								21	22
HSM	Info.beh. Kr. sund									16
HSM	Infor. beh.								7	22
	Sum informasjon	179	190	154	123	101	100	93	152	240
	antall informasjon	2	2	2	2	2	3	4	6	9
	Søkere ØSIR	73	94	80	62	53	44	21	24	13

Tabell 4.2.1:6 Tabellen viser utviklingen i primærsøkere til informasjonsfag i Norge.

Kilde: SO (1997-2005)

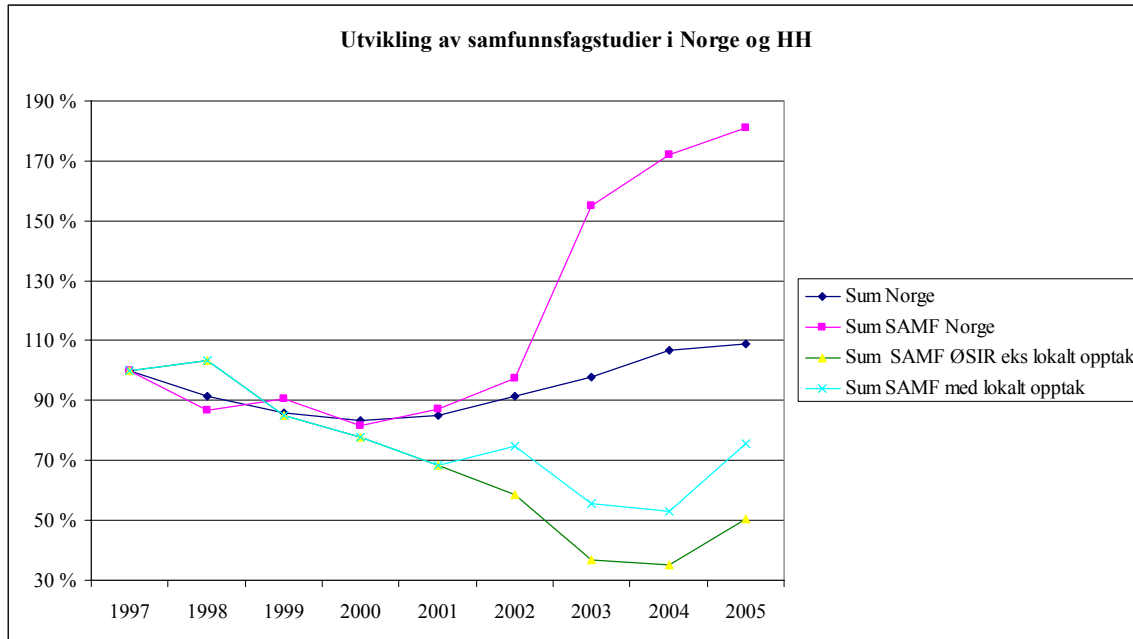
Tabell 4.2.1:6 viser hvordan universitet i Bergen har hatt en vellykket inntrenging på markedet på bekostning av de tradisjonelle DH-utanningene på informasjonsutdanninger. Markedet har vært rimelig konstant, men konkurransen har økt 4 ganger. Skal informasjonsfag ved ØSIR få studenter til sine studier må en vurdere hvordan disse skal markedsføres.

Studienavn	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Informasjon og samf.kontal	73	94	80	62	53	23	11	6	0
info/samf.kont m/org						21	10	11	6
Digital medieprod.									27
Mediekunnskap	44	41	27	36	35	30	21	12	16
Adm. Og ledelse	110	100	86	79	67	59	42	44	59
Medier,info/samf.k.								7	7
Org.og ledelse Hamar	0	0	0	0	0	74	84	40	50
Service	0	0	0	0	0	0	0	40	64

Tabell 4.2.1:7 Tabellen viser utviklingen i primærsøkere til samfunnsfag ØSIR.

Kilde: SO (1997-2005) og lokalt opptak. (Det er noen mindre avvik fra offisielle tall for 2005)

Fig. 4.2.1:8 Figuren viser den relative utviklingen i primærseekere til samfunnsfag Omfatter også administrasjon og ledelse (59 seekere i 2005) og to mediestudier med til sammen 43 seekere i 2005). Kilde: SO (1997-2005)

Samfunnsfagstudier er generelt inne i en vekstperiode. Det er tydelig at HH taper relativ konkurransekraft. Dette er dels kompensert med opptak utenom SO for 2002-2005.

Samfunnsfag har ca. to primærseekere per studieplass på landsbasis. Søkningen til samfunnsfag ved universitetene er relativt noe høyere enn statlige høyskoler. Dette skyldes primært embets- og hovedfagstudier.

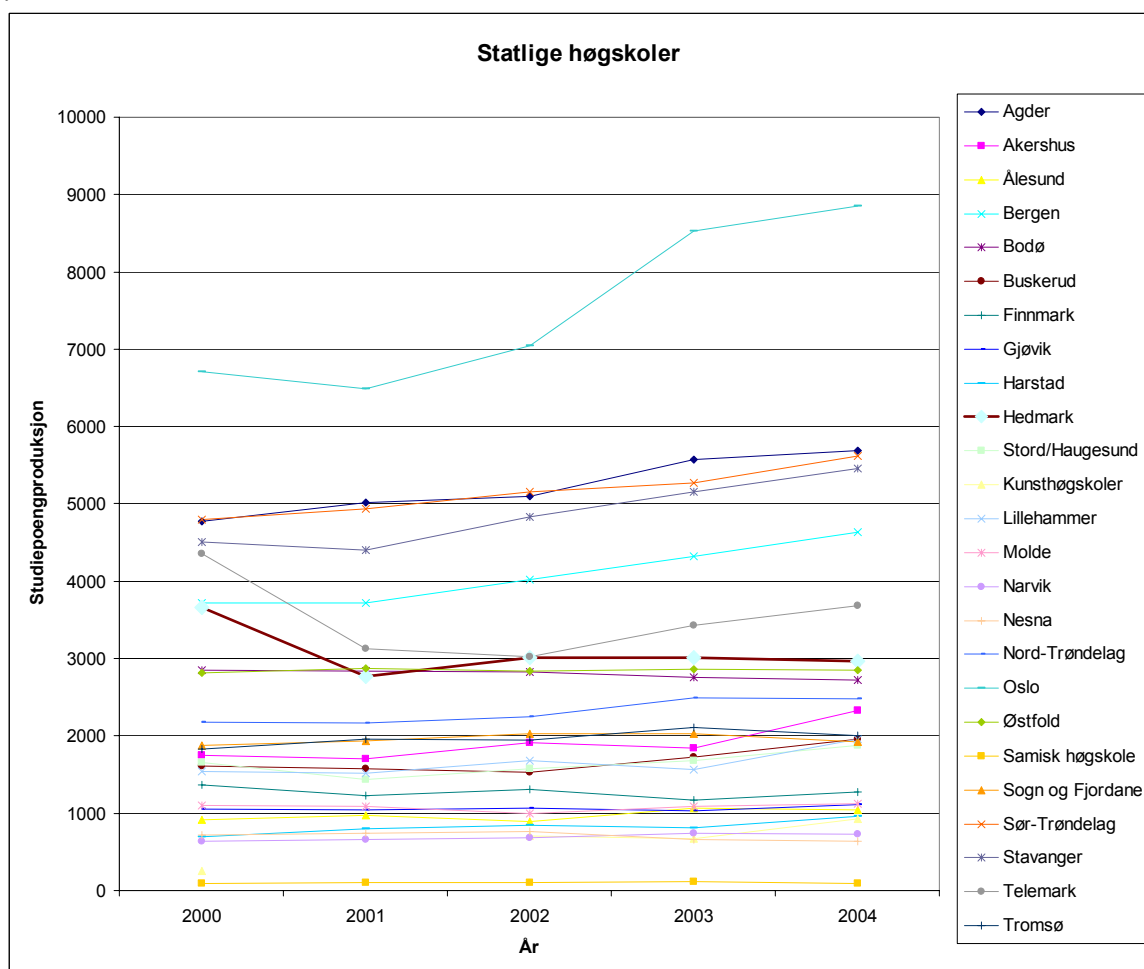
ØSIR har godkjent et nytt studium, service og informasjon – 60 studiepoeng. Dette studiet er meget attraktivt i oppdragsmarkedet og er nå også lagt ut som et ordinært studium.

Konklusjon samfunnsfag

Søkningen til samfunnsfag er generelt voksende og vokser relativt mer enn snittet av alle studier i Norge. ØSIR vil også kunne dra nytte av dette selv om andelen av primærseekere til ØSIR skulle gå ned. Det er i dag ca. to primærseekere per studieplass til samfunnsfag. Dette vil gi tilgang på 2.pri.- og 3.pri.-seekere. ØSIRs strategi med en sterk satsning på informasjonsfag viser at en ensidig spissing av studieporteføljen gjør en sårbar når markedene svinger. Det er kompetanseoverlapp mellom informasjonsstudiene og organisasjon ledelse. Derfor kan en ha beredskap i begge retninger uten ”dobbel” bemanning.

4.2.2 Utvikling studiepoengproduksjon, finansiert over ordinær bevilgning

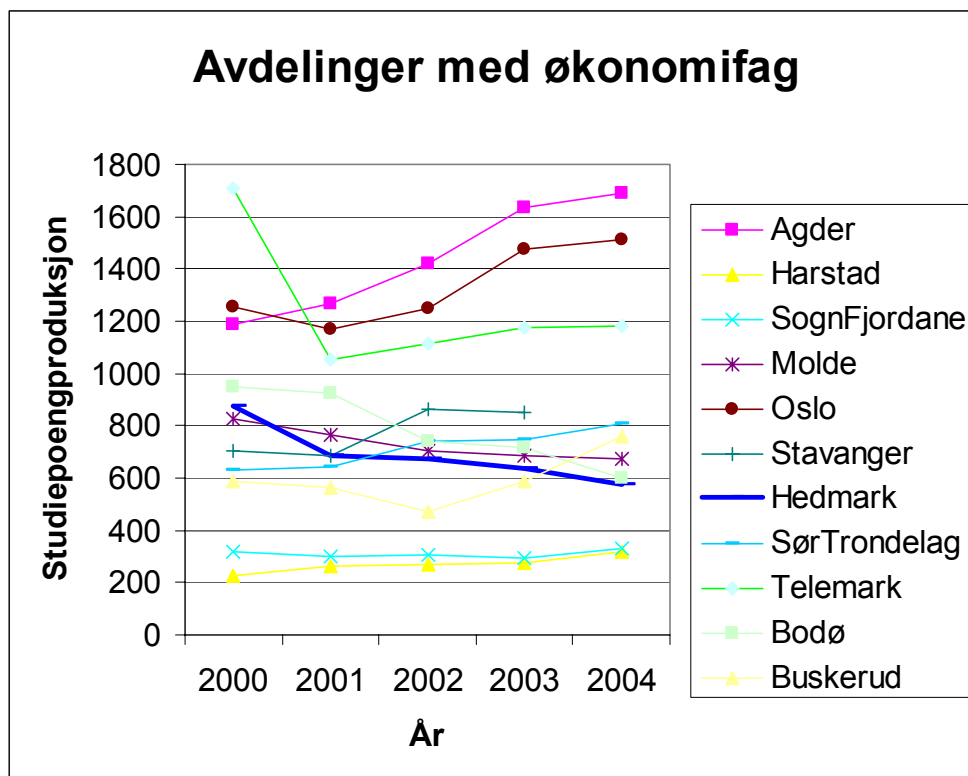
Søking sier noe om potensialet, men ikke direkte noe om hvor mange som faktisk begynner og hvilke resultater de oppnår. Vi skal nedenfor studere utviklingen av studiepoengproduksjonen, på høgskolenivå og på avdelingsnivå. Det er studiepoengproduksjonen som er direkte knyttet til institusjonenes inntekter. Studiepoengproduksjonen er dessuten uavhengig av skiftene regimer på hva som dokumenteres i offisiell statistikk, enten det er måltall, heltidsekvivalente studenter eller at en teller hoder. Data i dette kapittel er hentet ifra <http://dbh.nsd.uib.no/dbh>

Figur 4.2.2:1 viser høgskolens totale studiepoengproduksjon. Dataene er tatt fra DBH.

Telemark og Hedmark hadde et dramatisk fall i studiepoengproduksjonen fra år 2000 til 2001. I Hedmark gjaldt dette alle avdelinger utenom SUE. Det er høgskolene i Oslo, Agder, Sør-Trøndelag og Stavanger som har over 5000 i studiepoengproduksjon.

Utvikling Studier ved ØSIR i forhold til tilsvarende avdelinger andre steder.

Figur 4.2.2:2 viser utvikling av studiepoengproduksjon (60-poengenheter) på avdelingsnivå. Det gjelder avdelinger med ordet "økonomi" i tittelen, samt tilsvarende avdelinger i Telemark og Buskerud (Buskerud omfatter også lærerutdanning). ØSIR har tapt måltall og studiepoengproduksjon (-34 %) siden år 2000. Det er felles skjebne med de tilsvarende avdelinger i Bø (-31 %), Bodø (-37 %) og Molde (-18 %), og dette karakteriserer den nasjonale interessen for vår type fag for tiden. Til sammenlikning har HH tapt 19 %. Det har vært spekulert på om noe kan skyldes feilregistrering i år 2000, men det blir umulig å gå inn på her da en i så tilfelle også måtte gå inn i slike muligheter for de andre sammenliknbare institusjonene.

Konklusjon: Telemark, Bodø, Hedmark, Molde har hatt en likeartet negativ utvikling. Agder og Oslo har hatt en markert vekst.

Agder har etablert et nytt siviløkonomistudium og Oslo et revisjonsstudium som begge har slått godt an.

Også lærerutdanningen i Hedmark hadde et fall fra 2000stp. til under 1500sp. fra år 2000 til 2001, men har siden ligget stabilt. Det er gjort tilsvarende analyser av lærer- og helsefagavdelinger.

4.2.3 Studiesituasjonen i dag

Lavere grads studier.

En kan gjøre følgende grovoppdeling av studiene på ØSIR, med studiepoengproduksjon i 2004:

Studieområde	Studiepoeng produksjon 2004
ADB	60
informasjon medie	70
Informatikk	75
øk/adm	136
org ledelse service	161
regnskap/revisjon	70
SUM 2004	571

Tabellen viser studiene gruppert i seks hovedområder, og deres resultater (beståtte 60-studiepoengsenheter i 2004). Tallene er fra alle ordinære studenter, heltid og deltid. Det er å merke seg at org-ledelse-service er over dobbelt så stort som informasjon-mediefag, at ADB er likeverdig med informatikk, og at regnskapsutdanninger utgjør en tredel av økonomifagene.

Avdelingen har hatt henholdsvis 4, 10, 14 utvekslingsstudenter de siste 3 år (ifølge DBH).

Masterstudier

Avdelingen er ansvarlig for 2 masterstudier, men der Karlstads universitet (KaU) er vitenmålsutskriver. "Master of Public Administration" (MPA) gjennomføres nå for 3.je gang, med 42 studenter. "Master of Innovation Management" (MIM) startet første gang våren 2005, med 39 studenter. Med Bologna erklæringens fokus på "Joint Degrees", og UFD sin seneste regelendring for slike, burde det ligge an til en norsk delsertifisering om kort tid.

4.2.4 Eksternt finansierte studier.

Avdelingen på Rena har bedrevet eksternt finansiert utdanning siden 1985. Det har vært et meget høyt antall personer som har fått slik utdanning i Hedmark gjennom årene, alt i 1998 var antall heltidsekvivalente beståtte kandidater oppe i 200. Tidvis har antall personer vært på samme nivå som antall ordinære studenter. Dette må sies å være et direkte svar på utfordringen om bidrag til regional utvikling. Siden kompetansenivået i den voksne befolkningen i fylket har vært lavt, har utdanning for voksne vært et direkte virkemiddel.

Avdeling	Beståtte eksterntfinansierte 60studiepoengsenheter reg. i DBH				
	2000	2001	2002	2003	2004
HSE	17	82	172	148	127
LNB		1			2
LU	138	84	126	86	124
ØSIR	79	43	352	526	322
SUE		6	5	6	10
Sum HH	234	216	655	766	585
HiG	63	102	92	90	90
HiL	234	252	204	187	150

Tabell 4.2.4:1 viser Høgskolenes og avdelingens aktivitet i 2000-2004 innen eksternt finansiert utdanning. Aktiviteten er et stort bidrag til regional utvikling. For ØSIRs vedkommende er utdanningen av heltidsekvivalente kandidater (322 i 2004 og 526 i 2003) sammenliknbar med ordinær studieproduksjon, og for eksempel vesentlig større enn avdelingene SUE og LNB sin samlede ordinære studievirksomhet.

4.2.5 Hva er en studieprofil?

”Campus Hamar” har definert at ” ..... studieprofil dannet av fagmiljøer som kan understøtte studieløp fra grunnutdannings- eller lavere grads studier (det vil i vår kontekst si allmennlærerutdanning¹ og en rekke bachelorstudier, herunder BA – Førskolelærerutdanning), via høyere grads studier (mastergradsstudier) til forskeropplæringsprogrammer (PhD)”.

Dette er en presis definisjon: Man har en profil om en har utdanning som bygger på hverandre og på alle tre nivåer. Det betyr at en campus kan ha flere profiler, og at man ikke har en profil før alle utdanningsnivåene er på plass.

En alternativ betraktningmåte er å si at profil er knyttet til målgruppe for aktiviteten og derav innretningen på fagporteføljen. I studiehandboka er målgruppene for ØSIR studiene typisk beskrevet slik: ”Studiet er for personer som har interesse/vil arbeide med/til egne seg kunnskap ...innen (tittel på studiet).

Mange studier på ØSIR er nærings- og forvaltningsrettet: Enten ”om”, eller ”utøvelse av”. ”Business school” var en av tre lanserte profiler i forstudien. Argumentet mot en slik profil har vært at en tematisk konkurrerer med nasjonale aktører (som BI og NHH). Men det er det 11 statlige høyskoler som eventuelt gjør. Regionen har behov av denne type utdanning; leverer ikke vi vil det komme andre aktører.

Spørsmålet er om alle nåværende studier kunne sies å naturlig høre inn under en slik paraply. ”Business school” har ofte informasjon og samfunnskontakt, og IT i varierende grad, med i programmet. (For eksempel Handelshøgskolen i København og BI). Typisk er det mer fokusert mot ledelse av IT og kommunikasjonsoppgaver, enn tilsvarende studier vi har. ØSIR har dessuten en mer offentlig rettet profil innen ledelsesfagene.

En eventuell spissing av relaterte studier inn mot en nærings- og forvaltningsprofil må hele tiden holdes opp mot studienes markedsmulighet: hva rekruttere best, en overordnet profil, tydelig men mer ekskluderende, kontra et mer løst koordinert studieprogram, men som er mer åpent mot flere anvendelser. Og hvilken av disse strategiene er mest egnet for en skole i Hedmark. Erfaringer fra tidligere strategiprosesser er at fine overskrifter kan virke vel så splittende som samlende.

Universitetsambisjonen

Den tradisjonelle universitetsmodellen består av frie fag, fag som er ”for seg selv”. Høgskolene har hatt et mer yrkesrettet perspektiv, at fagene har et formål. Det mest typiske eksempelet er vel lærerutdanning og sykepleierutdanning. Dette skillet begynner å utviskes. Universitetene har gjennom kvalitetsreformen etablert stadig flere utdanninger som konkurrerer med høgskolenes yrkesutdanninger.

”Innlandsuniversitetet” er sagt å ikke skulle være et tradisjonelt universitet.

Visjonen for Innlandsuniversitetet er:

Innlandsuniversitetet: nært – moderne - skapende

Innlandsuniversitetet er en moderne nettverksinstitusjon som tilbyr et nært og kompetent lærings- og studentmiljø. Her skapes ny kunnskap i dialog med studenter, fagmiljø og nærings- og samfunnsliv.

Innlandsuniversitetet er:

- *en attraktiv utdanningsinstitusjon nasjonalt og internasjonalt*
- *en drivkraft i regionens utvikling*
- *et sentrum for innovasjon og forskning*

Partene bak prosjektet har som overordnet mål

- Å øke regionens forsknings- og utviklingsevne.
- Å skape en bedre balanse mellom antallet utdanningssøkende fra regionen og regionens samlede utdanningskapasitet, gjennom en dobling av studenttallet i regionen.

Det understrekes også at ” *Et universitet i Innlandet vil ikke bare være en viktig kilde til kunnskap og kompetanse, men også en av motorene i det framtidige innovasjonsarbeidet regionen er avhengig av*” og ” *Fagkretsene som tilbys skal ha sammenheng med både akademiske, samfunns- og næringsmessige behov*”

Ingen av de til nå 8 skisserte doktorgradsområder involverer ØSIR som fagansvarlig, men informasjonssikkerhet, medieteknikk, visuell kommunikasjon og innovativ forvaltning kan rekruttere fra Bachelorstudier ved avdelingen.

Mastergrader som kan understøtte opp til 5 doktorgradsprogrammer vil bli prioritert først. ØSIR har fått en betinget godkjenning av Masterstudiet ”Medier, informasjon og samfunnskontakt”, betingelsen gjelder styrking av fagmiljøet. Studiet ”Master i bedriftsøkonomi og administrasjon” ble utviklet i samarbeid med høgskolen i Lillehammer, som dessverre har trukket seg fra å stå bak prosjektet.

Å ha masterstudier har to tilleggseffekter:

- Det kan være rekrutterende til Bachelorstudiene
- Det gir tilgang studenter som kan bidra i forskningsprosjekter

4.2.6 Strategier for studieutvikling: Diversifisering.

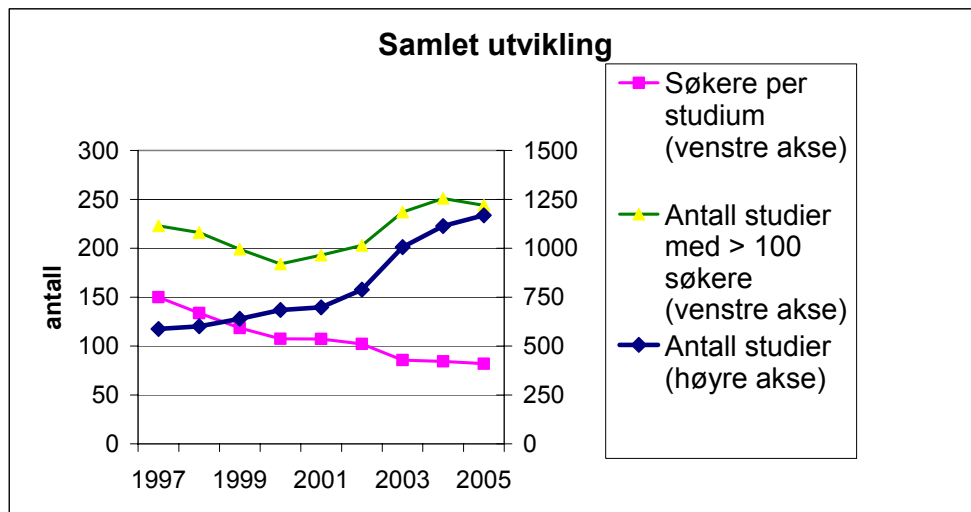
Sitat fra forstudien:

Avdeling ØSIR er antagelig den avdeling i HH, som har den mest sammensatte studieporteføljen. Videre er ØSIR, med sine fagområder, muligens den avdeling som er mest avhengig av, og har størst mulighet for, å reagere raskt på behov, både i ordinært studentmarked og i oppdragsmarkedet, ved å utvikle nye studier. På dette området har avdelingen vært svært dyktige, noe som blant annet har gitt seg utslag i at avdelingen har overholdt sine budsjetter, og har ikke på noe tidspunkt vært subsidiert. Det er også et vesentlig forhold at ØSIRs studier, med få unntak, ikke er omfattet av nasjonale rammeplaner, slik profesjonsutdanningene er, - hvert studium blir slik sett unikt. Avdelingen har over lengre tid valgt å synliggjøre studietilbudet gjennom en grunnstamme av emner som går igjen i flere studier; den såkalte diversifiseringsstrategien. Flere studier gir flere valg, som igjen antas å føre til flere søkere, og synliggjøringen gjennom Samordna opptak fungerer innenfor denne strategien som en markedsføringskanal. Samtidig får avdelingen effektivt og fleksibelt utnyttet sin emneportefølje, og kostnadene ved utvikling av nye studier blir lavere. Mange studier medfører imidlertid mer ressurser i forhold til for eksempel markedsføring og opptak, og avdelingen er blitt hardt utfordret det siste året på å redusere antallet studier for å gi dem en mer avgrenset fagprofil. Avdelingen er på det rene med at antallet studier ikke kan øke ytterligere, og opprettelsen av nye studietilbud fra høsten 2005 har derfor skjedd i balanse med nedleggelse og revisjoner. Avdelingen har imidlertid stilt seg skeptisk til å følge kravet om en direkte reduksjon av antallet studier, av to grunner: For det første ønsker avdelingen at det kan legges fram dokumentasjon på at en reduksjon i antallet studier ikke går ut over rekrutteringen. Avdelingen ser ikke at verken avdelingen eller høgskolen er i en situasjon hvor en kan tillate seg å eksperimentere med noe som kan føre til en stor reduksjon av søkermassen. Videre vil en

gjennomføring av kravet om reduksjon medføre en svært ressurskrevende omstilling av store deler av studieporteføljen, og disse ressursene finnes ikke innenfor den ordinære budsjettildelingen.

- Diversifiseringsstrategien er en utfordring mht motstridende ønsker og vurderinger mellom avdelingen og høgskolens ledelse.

Gjenbruk av kurs i flere studier har vært praksis ved avdelingen siden 80-tallet, og var del av vekststrategi siden 1990. Diversifisering er vi imidlertid ikke alene om. Figuren under viser antall studier i Norge i SO, søkertall pr. studium samt antall studier med mer enn 100 søkere.

Figur 4.2.6:1 viser at antall omsøkte studier i SO har vokst fra 587 i 1997 til 1169 i 2005. Det legges ned ca. 100 studier pr år, og det opprettes nye: I 2005 var det 143 nye studier å søke på. Det er bare mellom 200 og 250 studier med flere enn 100 søkere, og dermed 1000 studier med færre enn 100 søkere i 2005.

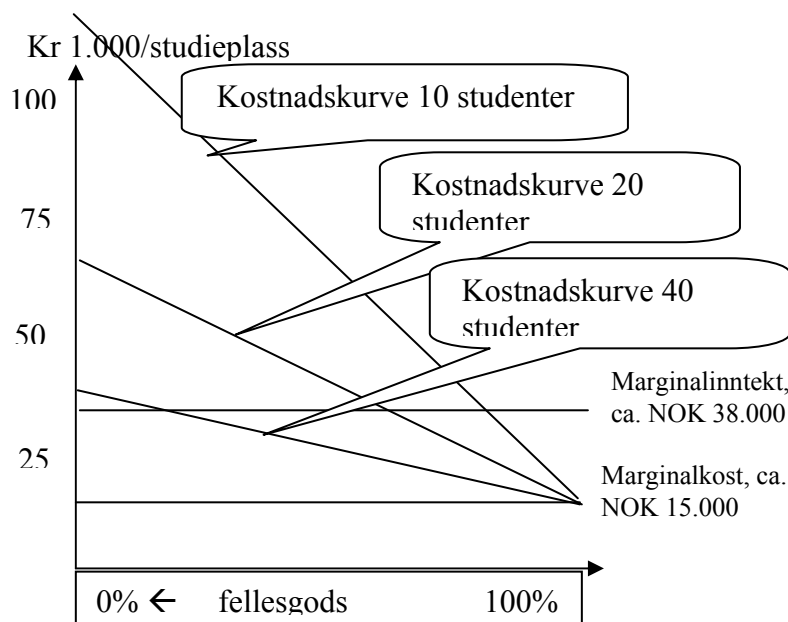
Flertallet av høgskoler har mange studier å søke på, men ikke alle. Tabellen under viser ”antall studier i DBH 2004, med studiepoengproduksjon, for noen avdelinger med økonomifag:

Avdeling med økonomifag	Antall studier i DBH med produksjon i 2004	Antall studier som betjenes av avdelingens kurs	Studiepoengproduksjon 2004 i disse studiene
Agder	53	78	1690
Bodø	19	59	598
ØSIR	35	56	574
Oslo	28	34	1511
Sør-Trøndelag	7	8	808
Telemark	63	85	1184

Tabell 4.2.6:1. (Ulike statistikker fra DBH leverer tidvis ulike produksjonstall for det som skulle være samme objekt)

Antall studier er høyt da enkelte av dem kan være på veg ut men med studenter som er tilknyttet, men dette blir likt for alle. Sør-Trøndelag skiller seg ut med et lavt antall studier i forhold til studiepoengproduksjonen, ellers synes det som om diversifiseringstankegangen er i bruk. Et lavt antall studier kan synes ideelt administrativt, men et høyt antall, riktignok tett sammenvevd, er det som fungerer i markedet. Vi tror ikke ”Bachelor i økonomi og administrasjon” hadde rekruttert like bra som ”Music Mangement” i SO, selv om en i liten skrift på høgskolens hjemmeside kunne ha lest at en kunne fordype seg i dette tema.

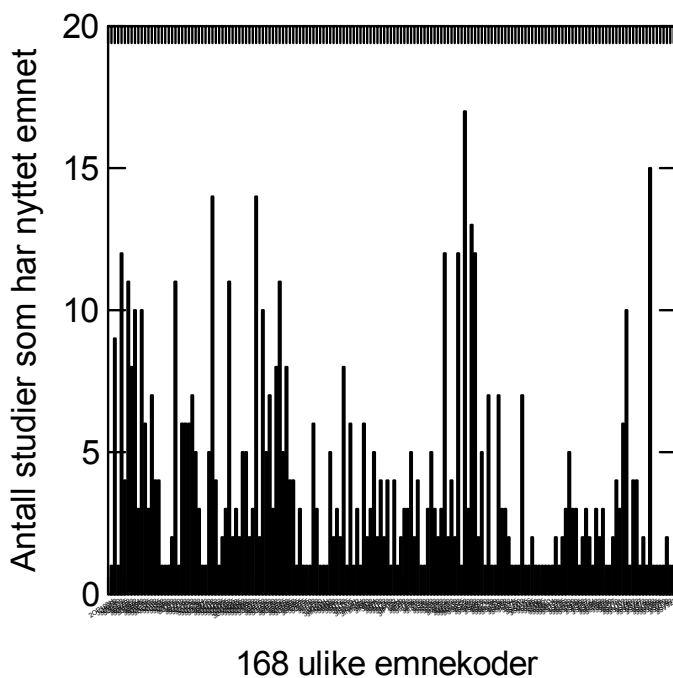
Konklusjon: De fleste høyskoler har nyttet diversifisering (markedsføre mange studier i SO) som strategi, og bruken har vært tiltagende. Utskiftingsraten av studienavn er på nesten 10 % i året.

Figur 4.2.6:2 Figuren viser en skisse til kostnadskurver for 10, 20 og 40 studenter. Marginalinntekten til avdeling for E-student er ca. 38.000 (2002-tall) og marginalkostnaden ca. 15.000 per student. En må hele tiden sørge for at en tilpasser slik at kostnadene er mindre enn marginalinntekten.

Bruken av diversifisering som markedstiltak må balanseres mot administrativ enkelhet samt studentenes opplevelse av at studiet faktisk har et særkjenne. Det er mest aktuelt når antall søkere er lavt.

ØSIRs bruk av enkeltkurs i flere studieprogram kan kvantifiseres, slik:

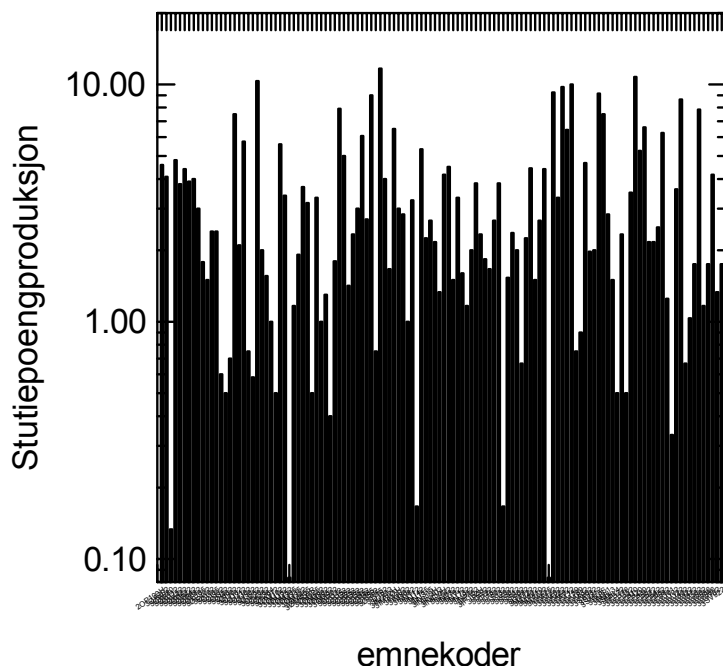
Figur 4.2.6:3 Horisontal akse er det enkelte kurs. Det er 168 ulike emnekoder med studiepoengproduksjon på Rena i 2004. Av disse er 44 "gamle" koder, altså hovedsakelig kontinueringer. Vertikal akse viser antall studier (studiekoder) som kurset inngår i (en stolpe=

ett kurs). Av de 124 nye emnene inngår 28 emner i ett studium, 17 inngår i 2, 22 i 3 studier og så videre. De høye antallene viser at det er studenter fra mange studier som tar et kurs enten som valgfag eller tilleggsfag. Dette er resultat av diversifisering og fleksible løsninger.

Konklusjon: Studiene er sterkt innvevd i hverandre.

Studiene utgjør et kostnadseffektivt nett. Fjerning av et studium ut av nettet vil medføre kostnadsøkninger fordi studiet ikke har ”fullfinansiering i nettet” og fordi de gjenværende studier blir dyrere ved at færre studenter følger kursene i dem.

Figur4.2.6:4 Horisontal akse: 124 emner undervist på Rena i 2004. Vertikal akse: Antall beståtte 60-studiepoengsenheter levert av kurset. Aksene er logaritmisk for å få vertikal spredning på verdiene. Merk: Et 5 studiepoengs kurs må ha 12 beståtte studenter for å produsere 1 enhet. Figuren viser at noen kurs har svært få studenter (disse kan være kontinuering), mens andre betjener mange studenter. Smale kurs blir subsidiert av kurs med høye studenttall. Dersom en strategisk hadde knyttet kurs kun til ett studium, ville kurstilfanget måtte bli redusert. Dette vil også påvirke omstillingsevnen.

Konklusjon: Diversifisering gjør det mulig å tilby et bredt tilbud av smale kurs, så lenge dette veies opp av mange nok kurs med høy inntjening.

Datagrunnlaget over gjør det mulig å etablere et helt nøyaktig kurs- og studieregnskap.

4.2.6 Veier videre

Bachelor

Dagens studieportefølje baseres på en grunnpakke av fag som alle er relevante i regionen. Omfattende innsnevring som følge av spissing vil antakelig åpne for andre aktører her i Hedmark. Tidvis har en hatt studier med høg nasjonal rekruttering. En må forvente at det på bachelornivå vil fortsette å være behov for kontinuerlige omstillinger og nye markedstilpassinger. Det kan tenkes at avdelingen kan profilere kursporteføljen mer langsiktig enn nå. En nærings- og forvaltningsretning er skissert her. Organisasjons og ledelsesfag bør profileres tydeligere. Innovasjon er et nytt fagområde men som er meget relevant og passer godt sammen med økonomi og ledelse. Informatikkmiljøet er kraftig styrket og er i gang med

en gjenoppbygging av studieportefølje. IT-utdanninger kan være et viktig grunnlag for utvikling av nytt næringsliv i Hedmark i framtida. Derfor bør ØSIR fortsatt satse sterkt på IT-utdanninger.

Studiene kan knyttes bedre opp mot lokalt og regionalt næringsliv. Det vises i denne sammenheng til prosjektet KAN, <http://prosjekt.hihm.no/drivhuset/Kan%20hva%20er.htm> og drivhuset

Generelt om mastergrader.

Det er i prinsippet 2 typer mastergrader:

- §3 (og §4) mastere, som er forskningsforberedende, dvs. de gir grunnlag for å ta en doktorgrad. (§3 baseres på en Bachelor, mens §4 er direkteopptak til et 5 års løp)
- §5 master, såkalt erfaringsbasert. Denne er mer yrkesrettet men gir ikke automatisk grunnlag for opptak til et doktorgradstudium.

Dilemmaet for HH er at § 5 kanskje er den som (på kort og mellomlang sikt) best svarer på den regionale utfordringen, mens § 3 er den som er universitetsbyggende.

”Alle” høyskoler forsøker for tiden å etablere mastergrader. Dette kan derfor bli et trangt marked. Det vil være lurt å få godkjent så mange mastergrader som mulig, men realisere kun de som til enhver tid har marked og finansiering. (Dette gjelder også Bachelor, men på det utdanningsnivået er vi selv sertifisert til å etablere utdanninger. Vi må søke NOKUT og UFD om godkjenning av en Master. Heri ligger en viktig forskjell mellom høyskole og universitet) Mastergrader er mer kostbare, og mindre omstillingsmulige, enn Bachelorutdanninger. En må derfor være enda sikrere på marked og gjennomføringsevne før en setter i gang et Masterstudie.

PIU skriver 30. september 2005 at 8 mastergrader er i gang, og foreventer at ytterligere 10 masterutdanninger kan realiseres fra og med 2006. Til sammen er 24 mastergrader beskrevet innen PIU. PIU vil gi 2/3 driftsstøtte fra kompetansefondet.

Mastergrader ved ØSIR.

ØSIR har to mastergrader på PIUlista, master i medier, informasjon og samfunnskontakt (MMSI) og master i bedriftsøkonomi og administrasjon (MBA).

MMSI er betinget godkjent men mangler noe kompetanse. MBA kan ikke fremstilles for godkjenning da HiL (som var med å utvikle den) har trukket seg fra å være del av kompetansegrunnlaget. HH-ledelsen har overfor PIU skrevet at vi vil fremme en MPA istedenfor på nåværende tidspunkt.

MMSI følger opp en langvarig målsetting om satsing innen informasjonsfag som nå kan realiseres. MPA følger opp den faktisk omfattende aktiviteten innen ledelsesfag. Nåværende MPA er en § 5 mastergrad.

Innen en næringsrettet profil bør ØSIR likevel arbeide med å få utviklet en MBA. MIM bør være meget aktuelt å opprettholde og videreutvikle. Området MPA, MBA, MIM bør kunne utvikles som et program med en felles stamme metodestudier men med et knippe valgmuligheter og spesialiseringer, som kan realiseres eller ikke avhengig av kompetanse og marked. Bedriftsøkonomisk institutt (BI) har en interessant modell for dette (”Master of Management”).

Informatikkmiljøet er kompetansemessig kraftig styrket i 2005. Miljøet vil være i stand til å lansere nye utdanninger og etter en tid også en mastergrad.

ØSIR bør fortsette samarbeidet med KaU selv om HH får egen sertifisering av mastergrader. Dette gir tilgang til kompetanse, sammensatte spennende studentgrupper samt rikere muligheter for ytterligere studier. Også andre av våre internasjonale samarbeidspartnere er aktuelle for "Joint Degrees"

Internasjonalisering

Høgskolen, og avdelingen, må fortsette samt øke sin internasjonale aktivitet innen studier og forskning. Det vises til egne strategier for denne virksomheten.

Studiemiljø

Avdelingen har vært kjent for et godt studiemiljø. Dette må selvfølgelig bibeholdes og videreutvikles, også i samarbeid med studentenes organisasjoner, samskipnaden og hvertskommunen.

Organisering

Dagens organisering i 3 seksjoner er prinsipielt lik tverrfaglige institutter. Avdelingen har tidligere foreslått å etablere institutter, men har fått avslag av høgskoleledelsen, begrunnet med at en ikke ønsket formelle "grunnenheter", slik det var definert i tidligere lovverk.

I forkant av dannelsen av Høgskolen i Hedmark ble det grundig drøftet om hvordan fagpersonalet og studiene skulle organiseres: Skulle faggrupper og studier ha samme organisasjonstilknytning (så langt det lar seg gjøre), eller skulle en ha en 2-veis matriseløsning der studier og fagpersonale har hver sin organisatoriske tilknytning. I en matriseløsning må studiene så kjøpe tjenester av faginstitutter.

(<http://privat.hihm.no/erikm/dokumenter/HHpatvers0294.DOC>)

Løsningen med felles organisering ble valgt. Hovedargumentet var, og er, viktigheten av å gjøre fagpersonalet direkte ansvarlige for studier og helheten av studiene sine. Dette er imidlertid ikke til hinder for at seksjonene kjøper og selger tjenester seg imellom; selv om studiene i hovedsak betjenes fra en seksjon er de mer tverrfaglige enn de som kan dekkes fra en seksjon. Modellen ble utviklet for hele høgskolen, men det ble i liten grad implementert.

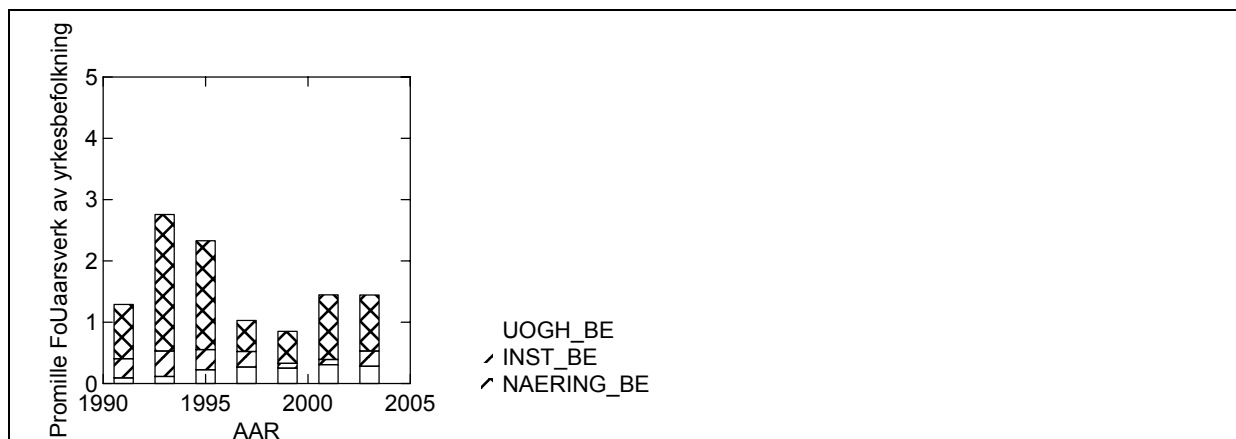
Vi mener en nå bør ta i bruk instituttbegrepet. Instituttene bør ha ansvar for personer, studier og budsjett. Inndelingen i institutter må tilpasses studieleveransene. Vi har erfart at en del studieutvikling hemmes av seksjonsgrenser. Det må derfor etableres fora for studieutvikling og studierasjonalisering.

4.3. Forskning og formidling

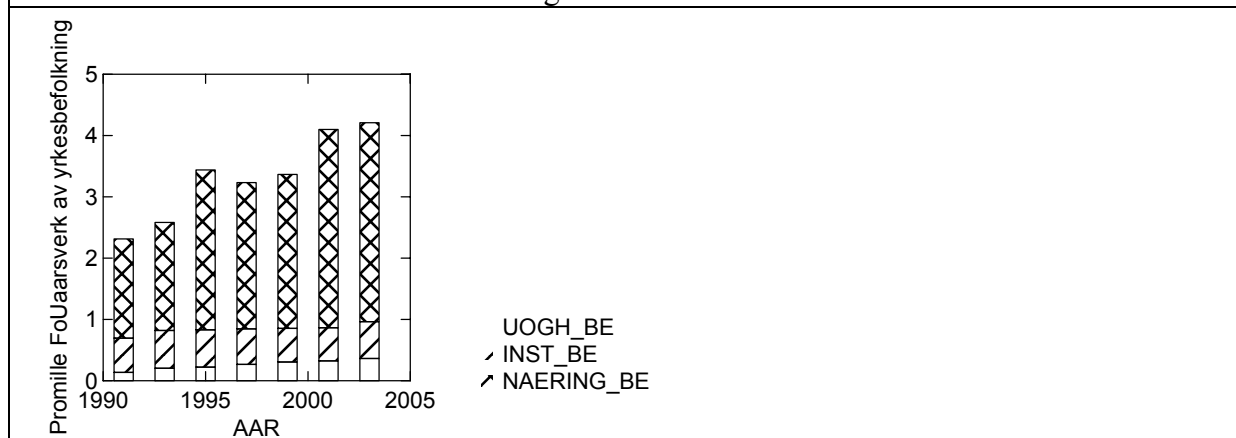
4.3.1. Data og analyser

Forskerårsverk i Hedmark og Norge

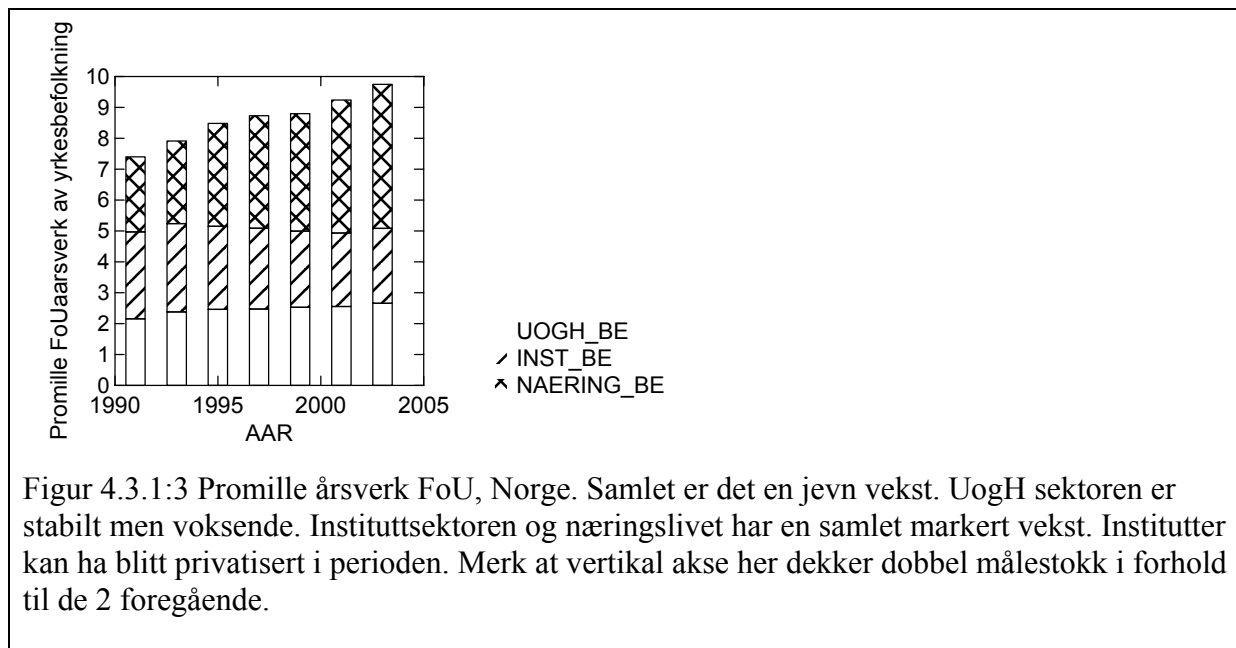
Forskerårsverk i Hedmark, i fylker uten universitet og i hele landet. Det er satt sammen data om antall FoU årsverk over år og fylker (fra NIFU, men som henter næringsdata fra SSB), og befolkningsstørrelse, aldersgruppen 16-66, hentet fra SSB.

Figur 4.3.1:1 viser antall årsverk FoU i Hedmark, som promille av befolkning i alder 16-66år. Tallene for 1993 til 1999 for næringslivet skyldes at SSB frem til 1999 nyttet bransjeenhet som undersøkelsenhet. Årsverk i andre fylker i et bestemt konsern er bokført i Hedmark (Sjekket ut med ansvarlig i SSB). Korrigert for dette har Hedmark under halvparten så mye FoU som Oppland og også under halvparten i forhold til nivået for fylker uten universiteter. Næringslivsforskningen i 2003 er under en 3-del av nivået for alle fylker uten universitet. Det må likevel noteres en vekst fra år 2000 og utover.

Figur 4.3.1:2 Promille årsverk FoU. Norske fylker utenom de 5 universitetsfylkene. Oppland har samme utvikling og nivå

Figurene viser at Hedmark ligger betydelig bak nivået for fylker uten universitet, både med hensyn til nivå og utvikling. Næringsstruktur er antakelig den mest utslagsgivende faktor, men det er ingen trøst.

Konklusjon: Markedet for forskning lokalt er sterkt begrenset. Det har vært etterspørsel etter kurs og utdanning. På sikt burde det derimot være et stort potensial.

Forskning i Høgskolen.

År	Institusjon	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	Formidling	Sum
2000	Bib/FA							1	4	5
2001	Bib								3	3
2002	Bib					1	1		1	3
2003	Bib								2	2
2004	Bib									
2000	HH							1		1
2000	HSE	2				1		9	11	23
2001	HSE	10		4	1	5	4	10	15	49
2002	HSE	9		1	2		1	13	36	62
2003	HSE	6		1		6	1	4	8	26
2004	HSE	2		3		4		3	13	25
2003	IT					1				1
2004	IT					1				1
2000	LNB	2						3	30	35
2001	LNB	3				6	1	1	29	40
2002	LNB	3				8	1	3	22	37
2003	LNB	4			2	7		2	19	34
2004	LNB					3		4	4	11
2000	LU	2	2	11	8		1	21	84	129

2001	LU		3	11	14	9	2	50	75	164
2002	LU	3		11	14	14	8	52	101	203
2003	LU		1	13	28	20	5	46	69	182
2004	LU	6		12	14	20	1	48	92	193
2000	ØSIR	2	2		4			2	26	36
2001	ØSIR	4	3			7	1	7	36	58
2002	ØSIR	4		4	2	7	5	4	24	50
2003	ØSIR			2	2	7	6	10	17	44
2004	ØSIR	2		1		9	1	6	23	42
2000	SUE	7					1	4	21	33
2001	SUE	8				7		10	42	67
2002	SUE	3		2	7	9		15	63	99
2003	SUE	5		1	3	13	1	7	31	61
2004	SUE	4			4	14		11	71	104
<ul style="list-style-type: none"> • K1: Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter med refereordning (A11 i FORSKPUB) • K2: Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter med refereordning (A15 i FORSKPUB) • K3: Faglige bøker og lærebøker (summen av B11, B12, B13, og B14 i FORSKPUB) • K4: Kapitler i faglige bøker og lærebøker (summen av A21, A22 og A23 i FORSKPUB) • K5: Andre vitenskapelige rapporter i rapportserie(r) ved institusjonen (C17 i FORSKPUB) • K6: Andre vitenskapelige rapporter utgitt som selvstendig publikasjon ved annen institusjon, forening, bedrift eller lignende (C18 i FORSKPUB) • K7: Foredrag ved vitenskapelige konferanser (D11, D12, D13, D14, D15, D16, D21, D22, D23, D24, D25 og D26 i FORSKPUB) <ul style="list-style-type: none"> • Formidling er summen av A17, A18, A42, A43, D31, D32, D33, D41, X11, X12, X13, X15, X99 i FORSKDOK. 										

Tabell 4.3.1:1 viser registrerte forsknings- og formidlingsforekomster for HH 2000-2004. Antall arbeidere akkumulert i henhold til den såkalte UFD statistikken. Formidling er i følge definisjonen i budsjettdokument 2006.

År	Forekomster			Alle faglige	Forekomst / Årsverk	Fast ansatt faglige	Forekomst / Årsverk
	FoU	Formidling	Sum				
2000	85	176	261				
2001	181	200	381				
2002	205	246	451	244.7	1.8	192.8	2.3
2003	203	144	347	216.0	1.6	183.3	1.9
2004	172	203	375	246.9	1.5	179.1	2.1

Tabell 4.3.1:2 FoU og formidling samlet.

Konklusjon: For HH var det en samlet vekst frem til og med 2002, deretter nedgang (FoU forekomster) eller svingninger (Formidling). Produktiviteten pr. fast ansatt i HH er på omkring 2 forekomster pr. år.

Det har samtidig vært en vedvarende økt oppmerksomhet på forskning og formidling. En kan resonere om at det dette ikke påvirker virksomheten så mye som ønsket, at det er andre forhold, så som budsjettsituasjon, folks egeninitiering, som styrer utviklingen.

År	Avd	Forekomster			Alle faglige	Forekomst / Årsverk	Fast ansatt faglige	Forekomst / Årsverk
		FoU	Formidling	Sum				
2002	HSE	26	36	62	42.9	1.4	35.5	1.7
2003	HSE	18	8	26	43.5	0.6	32.3	0.8
2004	HSE	12	13	25	49.5	0.5	33.7	0.7
2002	LNB	15	22	37	17.4	2.1	13.6	2.7
2003	LNB	15	19	34	13.4	2.5	11.6	2.9
2004	LNB	7	4	11	19.4	0.6	12.6	0.9
2002	LU	102	101	203	134.8	1.5	107.6	1.9
2003	LU	113	69	182	109.3	1.7	99.4	1.8
2004	LU	101	92	193	120.1	1.6	98.4	2.0
2002	ØSIR	26	24	50	38.8	1.3	29.1	1.7
2003	ØSIR	27	17	44	39.3	1.1	32.8	1.3
2004	ØSIR	19	23	42	45.2	0.9	27.4	1.5
2002	SUE	36	63	99	10.8	9.2	7.0	14.1
2003	SUE	30	31	61	10.5	5.8	7.2	8.5
2004	SUE	33	71	104	12.8	8.1	7.0	14.9

Tabell 4.3.1:3

Sett i forhold til antall faglige ansatte leverer ØSIR-ansatte ca 1.5 forekomst av FoU eller formidling i året. LU ligger på i underkant av 2 forekomster. SUE er den avdeling som har betydelig høyere aktivitet enn de andre.

Forholdet til EFV.

Det er interessant her å trekke inn utviklingen av oppdragsinntekter her. Oppdragsinntekter gir ørepåslag pr inntjent krone i budsjettmodellen i dag (indikator for forskning, 7 øre pr, tjent krone) og vil ha en tilsvarende plass i ny modell for formidling.

År	Avd	Inntekt kroner	Alle faglige	1000kr / Årsverk	Fast ansatt faglige	1000kr / Årsverk
2002	FA					
2003	FA	988,248	Internasjonalt kontor. Mest Society & Culture, Consumer Citizenship			
2004	FA	2,918,417				
2002	HSE	3,379,910	42.9	78.8	35.5	95.3
2003	HSE	4,798,962	43.5	110.3	32.3	148.6
2004	HSE	1,039,341	49.5	21.0	33.7	30.8
2002	LNB	900,043	17.4	51.7	13.6	66.2
2003	LNB	2,331,195	13.4	174.6	11.6	201.0
2004	LNB	1,859,844	19.4	96.1	12.6	147.6
2002	LU	1,791,797	134.8	13.3	107.6	16.6
2003	LU	2,059,567	109.3	18.8	99.4	20.7
2004	LU	1,993,104	120.1	16.6	98.4	20.3
2002	ØSIR	7,204,602	38.8	185.7	29.1	247.6

2003	ØSIR	9,178,276	39.3	233.5	32.8	279.8
2004	ØSIR	6,544,417	45.2	144.9	27.4	238.8
2002	SUE	5,114,286	10.8	473.5	7.0	730.6
2003	SUE	6,605,509	10.5	629.1	7.2	917.4
2004	SUE	8,588,715	12.8	671.0	7.0	1227.0
2002	HH	18,390,638	245	75.1	193	95.4
2003	HH	25,961,757	216	120.2	183	141.6
2004	HH	22,943,837	247	92.9	179	128.1

Tabell 4.3.1:4

Vi ser at ØSIR har omkring 240 tusen kroner i omsetning pr. fast ansatt, LU har 20 tusen. Dersom en legger "FA-omsetningen", som i hovedsak er prosjekter knyttet til LU, øker LU-omsetningen i 2004, pr fast ansatt, til ca 50 tusen. Sammenholdt med FoU og formidlingstallene kan en si at ØSIR har valgt å bidra til regional kompetanseheving fremfor egen kompetanseheving.

Evenstad har både lykket med å ha oppdrag med høy betalingsvillighet fra oppdragsgivere og som generer FoU og formidlings resultater.

Inntekter til forskning i budsjettmodellen.

De direkte FoU-inntekter HH har i 2005 utgjør 3,5 % av brutto tildeling. Stipendiattildelingen utgjør i tillegg 1,8 %. Til sammenlikning utgjør undervisningskomponenten 29,8 %. Det er derfor ikke samsvar mellom forventet arbeidstidsfordeling og inntektsfordelingen. Riktignok forventes det at basistildelingen skal disponeres slik at alle forventede leveranser kan leveres.

Vedtatt budsjett 2005	Ant. Første- stilling	fordeling NOK	Eksterne inntekter	fordeling NOK	Antall 60 studie- poeng	fordeling NOK	Sum	Antall stipen- diater	fordeling NOK
							RBO	Strategisk bevilgning	
LU	34	2,870	16437	1,163	1583.1	2,945	6,978	4	2,096
LNB	8	675	2332	165	101.65	189	1,029	2	1,048
HSE	5	422	4799	340	565.81	1,052	1,814	1	524
SUE	4	338	6606	468	115.13	214	1,019	2	1,048
ØSIR	15	1,266	9177	650	629.4	1,171	3,086	2	1,048
Sum	66	5,571	39351	2,785	2995.1	5,571	13,927	11	5,765

Tabell 4.3.1;5

Tabell 4.3.1;5 viser momentene i gjeldene budsjettmodell, og utslaget for hver komponent for hver avdeling. Tallene er ifra vedtatt høgskolebudsjett i 2005. En førstestilling gir 84 tusen, en tjent krone (bruttoinntekt) fra EFV gir 7 øre, en 60studiepoengenhet gir 1860 kroner, en stipendiat gir 524 tusen kroner.

Fra og med 2006 vil det bli en resultatbasert og ikke insentivbasert forskningstildeling. RBO potten er på 1,2 milliarder, og fordeles etter avlagte doktorgrader (derfor ingen i høgskolene) med 0,3, EU-midler med 0,2, NFR-midler med 0,3 og publisering 0,3. UFD må ha regnet seg tilbake til 2003 og 2004 for disse postene, og omfordelt 2005 budsjettet kunstig. Resultatet er at HH får redusert forskningsbudsjett fra 13,9 millioner til 5,572 millioner, selv om det i budsjettet påstås en bedring på ca. 2 millioner. Men det er antakelig i forhold til et tenkt 2005 budsjett. I tillegg får vi 7 millioner til 14 stipendiater.

- Verdien av et publiseringspoeng er 45610 kroner
- Verdien av en EU krone er kr 1,79
- Verdien av en NFR krone er kr 0,128
- Det er ingen gevinst av formidling i 2006.

4.3.2. Hva er en forskningsprofil?

I Strategisk plan 2000-2004 står det om forskning:

- *Utvikle og ta i bruk ny kunnskap og derigjennom bidra til økt nasjonal og regional utvikling og verdiskaping*
- *Heve nivå og kvalitet i egen undervisning, samt vedlikeholde og styrke fagpersonalets kompetanse*
- *Bidra til at høgskolen er kvalifisert til både å beholde etablerte studier, komme i posisjon til å få nye studier og faglige oppgaver*

I strategier 2005-2008 heter det;

- *Det skal satses på å bygge en sterk FoU-kultur ved hjelp av profilerte innsatsområder, og ved å gi rom for aktive forskningsmiljøer i mindre forskningsgrupper*

For FoU gjelder derfor en både-og strategi: Både bredde og dybde. Bredden tjener det å være oppdatert på alle fagområder som det undervises i, dybden dekker ønsker om profilering, det å bli kjent og anerkjent for noe.

Forskningsprofil kan planlegges i den forstand som HH har etablert innsatsområder, som forfordeles økonomisk. Men leveringsevnen er sterkt avhengig av de som til enhver tid skal bidra. En vil kunne oppleve at uprioriterte områder dukker opp som bedre leverandører enn innen et prioritert område. Forskning innebærer høy risiko for feilinvestering, det kan jo være at det ikke er noe å finne, langt mindre noe interessant eller nyttig. Strategisk plan har varslet tiltak for å støtte mindre forskningsgrupper ut over innsatsområdene.

Konklusjon: Forskning styres igjennom tilsettingspolitikk, studieprogramvedtak og ved programstyring.

4.3.3. Hvilken forskningsprofil har vi i dag?

Følgene ble rapportert til departementet om virksomheten i 2004:

Ved ØSIR har innsatsområdet *Lokalsamfunnsutvikling, verdiskaping, entreprenørskap og innovasjon* flere pågående FoU-prosjekter rettet mot lokalt næringsliv. I NFR-satsningen VS2010 Innlandet er det gjennomført et pilotprosjekt der man har utviklet en modell for dialoger om blant annet produktivitetssøkning i samarbeid med bedriften Sperre AS i Elverum. I samarbeid med Vekstra AS og Daldata AS er det gjennomført et forprosjekt innenfor strategiutvikling for små regnskapsbedrifter. Høgskolen har i 2004 etablert et nasjonalt småsamfunnssenter (i samarbeid med høgskolene i Volda og Narvik) med visjon om å være møteplass for kompetanse for lokalsamfunnet. Det er innledet samarbeid med Nord-Østerdalskommunene, Atna Utvikling, Våler utvikling, Kvinneuniversitetet og Hedmark Fylkeskommune. Det er videre samarbeidet med Omstillingsprogrammet i Åmot gjennom to konkrete prosjekter: "Måling av effekten av Omstillingsprogrammet" og "Kartlegging av kompetansebehovet og ambisjonsnivået i næringslivet i Østerdalen". Gjennom deltakelse i prosjektet EUROPRISE 2004, et nasjonalt samarbeid med åtte høgskoler og lokale kunnskapspark, har ØSIR arbeidet med å styrke regional og lokal utvikling gjennom økt næringsutvikling og å øke entreprenøriell kompetanse blant unge. Av andre samarbeidsprosjekter ved avdelingen kan nevnes et oppdrag fra Regionrådet for Sør-Østerdal om prosjektet "kommunesammenslutning eller samarbeid i Sør-Østerdal" og et oppdrag fra Kommunekonsult AS – prosjektet "Alternativt inntektssystem for kommuner". I samarbeid med Kunnskapsparken i Hedmark er det dessuten gjennomført såkalte syretester av forretningsideer. Avdelingen har også representert HH i arbeid med å utvikle Kultur- og opplevelsesnæringen i samband om søknad om Center of Expertise via Lillehammer kunnskapspark.

Gjennom ØSIRs innsatsområde, *Kommunikasjon, informasjon og tjenestefordling*, er det et forskningsfokus på informasjonsmedarbeiderrollen i en teknologisert hverdag blant annet gjennom doktorgradsprosjektet "Digital kommunikasjon og tjenestefordling". Temaet er også utviklet på en konferanse for tidligere studenter høsten 2004. I kjølvannet av studieutviklingen "Mester i førstelinjetjeneste" (om service-yrker) er det gjennomført flere FoU-prosjekter om tjenesteutvikling i offentlig sektor.

En enkeltforsker ved ØSIR har gjennom et gjesteforskeropphold ved Newcastle University i 2004 blitt med i EU-finansiert forskning: "Intermediaries" – New intermediary services and the transformation of urban water supply and wastewater disposal systems in Europe" i programmet "Energy, Environment and Sustainable Development", "KENSYS" i "The innovation and SME programme" og "pro-enbis, an all European industrial statistical network."

Prosjektet VS2010 har medført at høgsolen har fått en oppfølger gjennom NFR programmet "næringsrettet høgscolesatsing".

4.4. Eksternt finansiert virksomhet (EFV)

Utgangspunktet for den eksternt finansierte virksomheten er ”Reglement om forvaltning av eksternt virksomhet ved Universiteter og høyskoler”.

Dermed Høgskolen i Hedmark sine vedtatte retningslinjer for eksternt finansiert virksomhet (EFV) med tilhørende økonomirutiner (HS2004/526).

Med eksternt finansiert virksomhet (EFV) menes her den virksomhet ved høyskolen som ikke finansieres over ordinære grunnbevilgninger.

Det skilles mellom to typer eksternt finansiert virksomhet:

- a) **oppdragsvirksomhet; defineres som omsetning av forsknings-, undervisnings- og andre tjenester mot vederlag.**
- b) **Bidragvirksomhet; defineres som eksternt finansiert virksomhet hvor finansieringskilden gir ytelser/bidrag som delvis finansierer virksomheten.**

Viser til Høgskolens strategier 2005-2008:

Virksomhetsidé pkt. 3: ”Høgskolen skal forsterke sin rolle som regional og nasjonal leverandør av kompetanse for samfunns- og næringsutvikling

Strategisk mål: Eksternt finansiert virksomhet som bygger faglig kompetanse regionalt, nasjonalt og internasjonalt:

- Høgskolen vil arbeide for å øke samarbeidet med samfunns- og næringsliv om utdanningstilbud, innovasjon, forsknings- og utviklingsarbeid
- Høgskolen vil arbeide for å øke sin EFV-andel
- Høgskolen vil arbeide for å være en aktiv søker til ulike finansieringskilder.

4.4.1 Data og analyser

Omsetningstall Kurs & Oppdragsenheten (KO)/ØSIR:

2002	7 204 602
2003	9 178 276
2004	6 544 417
2005 prognose	10 500 000

Totalt har det vært stor økning i aktivitet og omsetning på KO/ØSIR de siste 5 årene. Fra en omsetning i 1999 på i underkant av 1 mill. til ”toppåret” 2003 på 9,1 mill. Omsetningsnedgangen i 2004 kan forklares slik:

- a) Lederutdanning for Forsvaret, OLE-studiet for befalsskolene i Hæren og Luftforsvaret, har utgjort en stor aktivitet for KO. Antall befalsskoleenheter og antall befalsskoleelever er drastisk redusert i 2004.
- b) Noen av utdanningsavtalene med Forsvaret er terminert i 2004
- c) Servicestudiet, Mester i førstelinjetjeneste, som tidligere i all hovedsak hadde vært et oppdragsstudium ble omgjort til ordinære måltallstudier i 2004.
- d) Lederskifte på KO, der 3 mnd overgangsfase kun hadde intern fungering i lederfunksjonen og derav redusert bemanning.

Forsvarets andel av omsetningen KO for 2004:

år	Total omsetning	Forsvarets andel	%
2004	6 520 000	3 575 000	55

Tallene for 2004, og tendensen for 2005, viser hvor viktig Forsvaret som kunde er for HH/ØSIR. Forsvarets studentantall i oppdragsstudier understreker dette ytterligere.

Forsvarets andel av antall oppdragsstudenter KO for 2004:

år	Registrerte studenter	Andel Forsvaret
Vår 2004	1453	1284 (88 %)
Høst 2004	1074	890 (83 %)

Det totale studentantall for 2003 var i overkant av 1700, og en hadde den samme prosentfordeling i forhold til Forsvarets andel av studenttallet.

Forsvaret utgjorde i underkant av 50 % av KO sin omsetting, men hadde i overkant av 80 % av studentantallet.

Høgskolen og Omstillingsprogrammet i Åmot kommune**Midler gitt fra Omstillingsprogrammet i Åmot til Høgskolen i Hedmark i forbindelse med Forsvarsprosjekter 2000-2005:**

år	midler
2000-2005	886 000,-
Kun i 2005	672 000,-

I hele denne 5-årsperioden har Omstillingsprogrammet bidratt med i alt kroner 886 000,- som eksterne midler til Høgskolen for å planlegge og å utvikle utdanningsprosjekter til Forsvaret. Hovedtyngden av bidragene er gitt i løpet av det siste året (2004/2005).

Midler gitt fra Omstillingsprogrammet i Åmot til Høgskolen i Hedmark avd. ØSIR i perioden 2004-2005:

år	kategori	midler
2000-2005	Forsvarsrelaterte prosjekt	886 000
2000-2005	Øvrige prosjekter	1 685 000
	sum	2 571 000,-

Tabellen tar utgangspunkt i midler gitt fra Omstillingsprogrammet i hele perioden, og skal gi en indikator på Forsvarsprosjekter støttet fra Omstillingsprogrammet i forhold til øvrige utdanningsprosjekter. Forsvarsandelen utgjør 35 %. I vedlegget finnes en detaljert oversikt angående prosjekter støttet fra Omstillingsprogrammet

Oppdragsutdanninger:**Utdanningsprogrammer for Forsvaret:**

Tidsrom	Utdanning	Antall studenter
---------	-----------	------------------

2001-2005	OLE Modul 1 Hæren og Luftforsvaret	1570
2001-2005	OLE Modul 2 Hæren og Luftforsvaret	323
2005/2006	Ny OLE Modul 2 Luftforsvaret	77
2005/2006	Ny OLE Modul 1 og 2 Hæren	Ikke avklart
2003-2005	Lederutdanning HVUV	310
2005 høst	Lederutdanning HVUV	Ikke reg.
2003/2006	Internasjonalt studium TMBN	193 reg. derav 70 som har tatt eksamen
2005 vår	Ekstramodul TMBN Tverrkulturell kom.	16 reg. derav 4 som har tatt eksamen
2005 høst	Military English TMBN	Oppstart uke 42
2005 høst	Military English FIST/Luft	Ikke avklart
2002-2005	Saksbehandling for Forsvaret	75
2005/2006	Saksbehandling for Forsvaret	20
2004/2005	Grunnleggende IT-kurs	30
2005	Familieoppfølging	åpent
2004/2005	Studiepoeng for Førstegangstjenesten	90 nivå 1 36 nivå 2

Beregnet kurs/utdanningsinntekter fra Forsvaret til ØSIR i perioden 2004 og første halvdel 2005 kr. 5 630 456,-

Utdanningsprogram/oppdragsstudier til statlige og kommunale virksomheter 2004---:

Tidsrom	Utdanning	Antall studenter
--- 2004	Kompetanse for en ny tid, Hamar	120
--- 2004	Skoleledelse i Valdres	40
----2004	Servicestudiet 10 stp Trygdeetaten Hedmark	40
----2004	Servicestudiet kull 1 og 2	40 + 40
2004-2005	Servicestudiet 60 stp Stavanger	40
2005-2006	Serviceutdanning 15 stp. Trygd/Aetat Hamar	40
2006	Påbyggingsstudiet	Ikke avklart
2004-2005	Entreprenørskap for skoleledere 30stp Glåmdalen	40
2005-2006	Entreprenørskap for skoleledere 30st Oppland Fylkeskom	40
2005	Endringsledelse Storfjord kommune	25
2005/2007	Endringsledelse og økonomi Ullensaker og Nes	30x4
2005	Prosjektlederutdanning	140

	Arbeidstilsynet	
2005	Prosjekthåndbok for Arbeidstilsynet	
2005	Skolelederprogram Kongsvingerregionen Foredrag + mentor høst 2005	Ca 75
2005	Skolelederprogram 15/8 Elverumsregionen	500
2005	Forvaltningsrett 5 stp Hamar kommune og VPV	20

I tillegg til Forsvaret er det statlige og kommunale nivået, vår store kundegruppe. I tillegg til Servicestudiet vil nå leveransene av studier angående prosjektledelse og kommunal endringsledelse utgjøre hovedtyngden av kursporteføljen. Vi ser også en økt etterspørsel etter skolelederutdanning og entreprenørskapsutdanning innen skolesektoren. I 2004 utgjorde oppdragsstudier for statlige og kommunale virksomheter 24 % av den totale omsetningen.

Utdanningsprogram/Oppdragsstudier til Næringslivet 2004---:

Tidsrom	Utdanning	Antall
2005	Østerdalsskolen: Strategiprosesser i bedrifter	Sperre Støperi Kappa Østerdalsbruket i tillegg til 5 øvrige bedrifter på Koppang TrysilTre Trysilfjellet Trysilskog
2004--	Kompetanseportal Regnskapskontorer	12 Regnskapsbedrifter
2005/2006	Makroøkonomi 6 stp Sparebanken Hedmark	Ca 100
2005/2006	Finans 9 stp Sparebanken Hedmark.	Ca 150
2005	Styrearbeid	30

Oppdragsutdanningen for KO har i all hovedsak vært knyttet til Forsvaret og andre offentlige og kommunale virksomheter. Vi har hatt liten aktivitet mot Næringslivet, både lokalt og regionalt. Dette vil være et strategisk viktig satsingsområde i tida framover hvordan vi mot det lokale og regionale næringslivet i Hedmark/Oppland kan være en attraktiv utdannings- og forskningsleverandør.

Utdanningstiltakene mot Sparebanken Hedmark oppfatter vi som et viktig skritt i riktig retning.

Dernest vil betydningen av den nylig inngåtte avtalen med Kunnskapsparken i Hedmark kunne gi ringvirkninger.

Utdanningsprogram til andre utdanningsinstitusjoner 2005---:

Tidsrom	Utdanning
---------	-----------

---2005	NKI
---2005	KU
---2005	FU Hamar
---2005	FU Kongsvinger
2005-2007	FU Follo- organisasjon og ledelse
2003-2005	FU Follo- ADB

Aktiviteten mot disse utdanningsinstitusjonene viser en betydelig nedgang både i antall studenter og også i forhold til inntekter for KO.

Utdanningsprogram som egenbetaling fra studenter:

Tidsrom	Utdanning	Antall
2004/2005	Barnehagejuss	Ikke igangsatt grunnet liten påmelding

KO/ØSIR har få, rettere sagt ingen utdanningsopplegg pr. dato som baserer seg på egenbetaling fra studenter. Erfaringen tilsier også at det er en større risiko i forhold til gjennomføring og igangsettelse av oppleggene grunnet mangelfull deltakelse og påmelding.

Utdanningskurs og seminar 2005:

Tidsrom	Utdanning	Antall
2004	Familieprosjektet Grunnleggende IT	25
2004	Familieprosjektet, åpne temakvelder	
2005	Vinterkonferanse	40

Masterstudier:

Masterstudiene gjennomføres i samarbeid med Karlstads Universitetet. MIM er et rent oppdragsstudium fra norsk side. Når det gjelder MPA III er det kun et ledernetverk som er oppdragsfinansiert.

4.4.2 Virksomheten i dag

KO tar hånd om ØSIR sin virksomhet for utvikling og salg av utdanning, forskning og utredningsoppdrag.

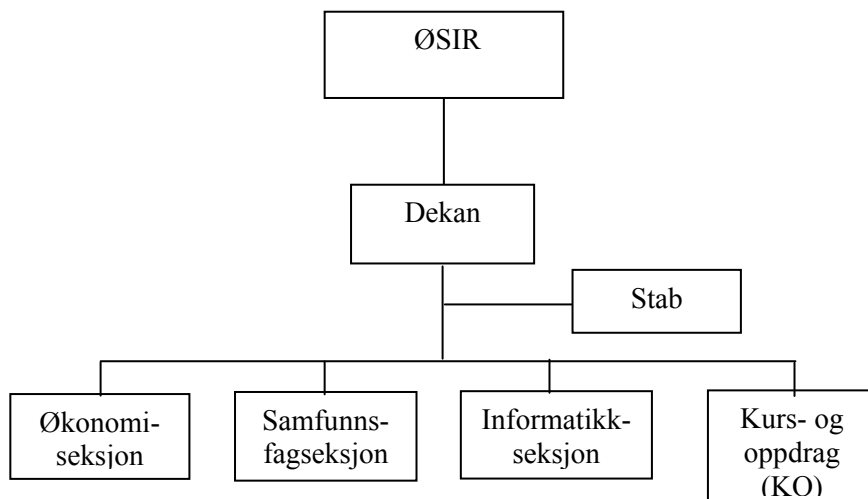
MÅLSETTING:

Målsettingsformuleringen nedenfor er hentet fra 2002 og avdelingsstyrets vedtak. Etter det vi er gjort kjent med er dette den siste formelle vedtatte målformuleringen for KO/ØSIR.

KOs virksomhetsidé er sunn forretningsmessig virksomhet ved å:

- Utvikle og drive markedsattraktive kurs og studier innen høgre utdanning, seminarer og FoU med basis i ØSIRs fagområder.
- Utvikle samarbeid med eksterne partnere primært innenfor fjernundervisning og som godkjenning sinstitusjon for kurs og studier.
- Være et synlig redskap for ØSIR og HH ved å bidra til regional utvikling og verdiskapning.

ORGANISASJON:

Dette organisasjonskartet framstiller KO som sidestilt til de øvrige seksjonene ved ØSIR.

KO og FAGSEKSJONENE:

Det har vært en uttalt målsetting om at alle ansatte er medansvarlig for å bidra til å skape aktivitet og generere oppdrag på det eksterne markedet.

Kontakten og samarbeidet mellom KO og de enkelte fagseksjoner er avgjørende for å få til dette samspillet som skal bidra til markedsattraktiv EFV.

Det står ikke i arbeidsavtalene de ansatte i HH/ØSIR har, om at de kan benyttes til eksterne finansierte oppgaver og oppdrag.

KO gjør avtaler med seksjonene og faglærere angående utdanningsleveranser, forskningsoppdrag og seminar.

Eksterne kontakter har mange ganger tatt direkte kontakt med fagansatte, uten at dette har vært knyttet opp til institusjonsnivå og KO. Innføringen av retningslinjene for EFV gir klare rutiner i så henseende.

KO/ØSIR sine utdanningsprogram er knyttet tett opp mot fagprofilen for ØSIR og de enkelte satsingsområder for seksjonene og avdelingen. Dette har vært en styrke for både avdelingen og EFV virksomheten.

KO:

I dag arbeider det 4 medarbeidere ved Kurs og oppdragsenheten, dette utgjør 3, 5 årsverk. De resterende 0,5 årsverk er oppgaver knyttet til avdelingens deltidsstudier; Servicestudiet og Organisasjon og ledelsesstudiet.

KO avd. ØSIR foretar opptak av oppdragsstudenter og annen studieadministrasjon av oppdragsstudiene. Dette gjelder også arbeidsoppgaver angående økonomi, kontrakter og annen merkantil aktivitet knyttet til EFV

KO utgjør en egen budsjett- og resultatenheter ved avdelingen.

Ved innføringen av de lokale retningslinjene for EFV med tilhørende økonomirutiner har dette bidratt til å avklare virkeområder, definisjoner, rolleavklaringer, avtalekontrakter, kostnadsdekning, budsjettering, regnskap og personalmessig medvirkning i prosjekter.

Dernest er det utarbeidet systemer og rutiner angående underskrift og godkjenning av prosjekter, arkivering og kontroll, prosjektnummer i Agresso samt disponering/dekking av overskudd/underskudd.

I det nåværende økonomisystemet Agresso, kan man ikke foreta periodisering av de enkelte prosjekt. Dvs. at vi får mangelfulle rapporteringer om de enkelte utdanningsprogram.

DAGENS AKTIVITET:

- Dagens KO virksomhet utgjør i all hovedsak oppdragsstudier og kursopplegg finansiert av statlig og kommunal virksomhet.
- Utdanningsmarkedet innen offentlig og kommunal sektor har endret seg, ved at alle offentlige etater er underlagt lov om offentlig anskaffelser. Dette medfører anbudsprosesser på utdanning, utvikling og utredningsarbeider. I 2004/2005 har KO/ØSIR skolert sine medarbeidere på anbudsprosesser.
- Forsvaret utgjør det viktigste kundegrunnet for KO/ØSIR. I forbindelse med at alle kontrakter Forsvaret har med sivile utdanningstilbydere skal termineres og utlyses etter lov om offentlige anskaffelse, vil dette få konsekvenser for ØSIR i 2005/2006.
- Offentlig og kommunal virksomhet er en viktig samarbeidspart. ØSIR har fagområder innen ledelse og økonomi som er aktuelle for denne kundegruppen.
- KOs andel av utdanningsoppdrag for næringslivet utgjør en forholdsvis liten del av aktiviteten.
- KOs andel av eksternt finansiert forskning og utvikling utgjør en liten del av aktiviteten.
- KO fungerer som en ”spydspiss” for nye utdanningsprogram for avdelingen, ved at ansatte bidrar aktivt til generering av nye oppdrag.
- Åmot kommune og Omstillingsprogrammet er en betydelig samarbeidspart og bidragsyter til EFV-virksomheten ved ØSIR.
- Fagseksjonenes bemanning og bestemmelser angående overtid får konsekvenser for KO sin bruk av ”egne” fagressurser og i hvilken grad vi kan levere utdannings- og forskningsprodukter som kunden ønsker.

4.4.3 Videreutvikling

Opplistingene i punktene nedenfor sier noe om utfordringer vi har for den eksterne virksomheten ved avdelingen.

EFV vil være knyttet til, og være en del av, avdelingens totale virksomhet, selv om den skal være en egen økonomisk resultatenheter. Virksomheten kan ha preg av både oppdrag og ordinær virksomhet.

Det er viktig også i framtid at avdelingen ser nytteverdien av EFV, både i form av faglig utvikling, underbygging av en sterk fagprofil og utvikling av campus Rena.

- Utfordringen og mulighetene i samarbeidet med Forsvaret. Samarbeidsprosjektet

Rena sivil-militært utdanningscenter

Er etablert mellom Høgskolen i Hedmark, Forsvaret og Åmot kommune

Et sivil-militært utdannings samarbeid vil utvikle:

- konkrete utdannings- og kompetanseprogram som skal utvikles lokalt, og videreføres nasjonalt og internasjonalt
- etablere forskningsarenaer og utvikle forskningsområder mellom HH sitt FoU-miljø, Forsvarets ulike teknologiske miljøer og Næringslivet
- etablere nettverk og møteplasser for utdannings- og forsknings samarbeid

Prosjektet er delt i 5 delprosjekt:

Delprosjekt 1: Måltalls plasser for Forsvaret

Utrede muligheten av et fast antall måltalls plasser pr. studieår for Forsvaret.

Utrede muligheten for et institutt av typen Forsvarets avdeling ved Idrettshøgskolen.

Tilpasse, tilrettelegge og organisere det ordinære studietilbudet for målgruppene i Forsvaret

Etablere prosjektgruppe som arbeider med dette delprosjektet

Delprosjekt 2: Utdanningspakker for avdelingsbefal

Bachelor- og Mastertilbud med utgangspunkt i eksisterende fagtilbud ved avdelingen, og tidligere utdanningsprogram utviklet av Høgskolen i Hedmark avd. ØSIR for Forsvaret.

Etablere prosjektgruppe som arbeider med dette delprosjektet.

Delprosjekt 3: Utvikle studiet i Kriseledelse, beredskap og samvirke

Et samarbeid mellom Høgskolen, Forsvaret og fagmiljøet innen politi, ambulanse og brann lokalt/regionalt.

Utvikle utdanningsprogram 30 studiepoeng, med utprøving høsten 2005.

Det er etablert prosjektgruppe.

Delprosjekt 4: Videreføring av utdanningsprogrammet Studiepoeng for Førstegangstjenesten

Utprøvingen av utdanningsprogrammet med 20 studiepoeng: Etikk, religions- og kulturforståelse

Krigens folkerett

Internasjonal politikk globalisering

Forsvaret – organisasjon, ledelse, oppgaver og utfordringer.

Det er etablert prosjektgruppe.

Delprosjekt 5: Forsknings- og utviklingsarbeid

Utvikle en felles forskningskompetanse med utgangspunkt i Høgskolens FoU arbeid, Forsvarets forsknings- og teknologiske fagmiljø samt det lokale og regionale næringslivet.
Kartlegge de sivilt/militært ansatte i Østerdal Garnison sin fagbakgrunn på Masternivå.
Arena Rena
Etablere prosjektgruppe som arbeider med dette delprosjektet.

Prosjektet er ikke bare noe en vil, men bygger på en faktisk etablert og velfungerende virksomhet. Avdelingen har samarbeidet med forsvaret siden 1987. Samarbeidet har nasjonal oppmerksomhet. I stortingets behandling av Stortingsproposisjon 42 (2003-2004), heter det (Fra Innst.S.nr.234 (2003-2004) Innstilling fra forsvarskomiteen om den videre moderniseringen av Forsvaret i perioden 2005-2008):

”Komiteen mener det er avgjørende at det bygges ut gode undervisningsopplegg knyttet til bl.a internasjonal politikk, folkerett, flerkulturell forståelse og krisehåndtering. Komiteen er kjent med at det i forbindelse med utdanningen av Telemark bataljon på Rena, er etablert et studium på Høgskolen i Hedmark som fanger opp dette. Studiet er nytt og unikt, og det er mulig å skreddersy kortere kurs for andre målgrupper både i Forsvaret og ellers innen disse temaene. Et utviklingsarbeid er nå i gang for å tilby nettstudier, fordi noen av gruppene oppholder seg så lenge i utlandet.

Komiteen viser til det utdanningsopplegg som i dag forefinnes for våre internasjonale mannskaper innen internasjonal rett og politikk, krisehåndtering og flerkulturell forståelse, og ber Regjeringen om mulig gjøre et slikt undervisningsopplegg obligatorisk for de som bl.a deltar i internasjonale operasjoner”.

Hele komiteen har sluttet seg til denne merknaden. Komiteen mener dessuten at forhold omkring mål, målgrupper og økonomi må avklares når det gjelder forsvarets voksenopplæring. Også Norges røde kors har vært opptatt av soldaters kunnskaper om Genevekonvensjonen og folkerett i krig, blant annet gjennom en større annonsekampanje i år.

Dette viser at en har vært i stand til å utvikle egentlig en helt ny type studie, men basert på en viss intern fagbredde. Studiet for Telemarksbataljonen er tenkt lansert som ordinært studie i tillegg til for forsvaret, og bør ha interesse for personer som skal arbeide for internasjonale organisasjoner.

Fordi forsvarets avdelingsbefal skal permitteres i ung alder, vil det bli økt oppmerksomhet på at en kan tilegne seg utdanning som er relevant i det sivile liv. Forsvaret planlegger blant annet avgangskontakt med studiestønad samt stønad til å etablere egen virksomhet i forbindelse med avgang. Derfor er flere studier, særlig ledelse og innovasjonsstudier, aktuelle. I det hele tatt er samarbeidet med forsvaret basert på den bredden av fag som er på avdelingen nå. Det er grunnlag for å forvente ytterligere samarbeidsmuligheter i forbindelse med relokalisering av TRADOK. Andre mulige større prosjekter kan være miljøovervåking av skytefeltet, som også kan involvere avdelingen på Evenstad.

- Utfordringen og mulighetene innen videreføring av

Omstillingsprogrammet i Åmot

Det er dokumentert en rekke tiltak og prosjekter mellom høgskolen og omstillingsprogrammet i Åmot. Åmot kommune har nå tatt initiativ til å få etablert et regionalt utviklingselskap, som bygger på erfaringer fra omstillingsprogrammet. (detaljer se www.amot.kommune.no) Eiere er tenkt aktuelle kommuner, næringsliv, høgskole, forsvaret, SIVA, fylkeskommunen. I utredningen "Videreføring av Omstillingsprogrammet i Åmot kommune" heter det blant annet: *"I en framtidig utviklingsstrategi tror vi det er viktig at Forsvaret og Høgskolen omtales konkret og jobbes med direkte – både som direkte objekter, partnere og integrerte deltakere i det totale utviklingsarbeidet"*.

Kommunen ser for seg en årsomsetning på opp til 12 millioner kroner, med nedslagsfelt i hele den såkalte "Elverum Bo- og arbeidsmarkedsregion", eventuelt også Stor-Elvdal kommune. dette kan medføre at opp til 3 høgskoleavdelinger kan dra nytte av tiltaket.

ØSIR har gode erfaringer med samarbeidet i omstillingsprogrammet. Avdelingen bør styrke sin næringsrettede aktivitet og dette initiativet bør støttes opp om. Dette kan bli en viktig arena for vår næringsrettede virksomhet. I og med koplingen kommunen gjør til forsvaret kan også denne forbindelsen styrkes ytterligere. Et nytt selskap kan bli nyttig for flere høgskoleavdelinger.

Det finnes planer om å utvikle et ventureselskap på Rena med fokus på IT bedrifter. Her kan det ligge ytterligere samarbeidsmuligheter.

Andre utfordringer

- Anbudsprosesser er arbeidskrevende og krever god kompetanse i alle ledd av prosessen. Forsvaret har terminert eksisterende utdanningsavtaler vi har nå fram til utgangen av 2005, for så å utlyse disse utdanningene med anbudsprosesser i 2006. Vår avdeling vil få en stor utfordring i å være en aktuell leverandør for Forsvaret i framtid.
- Det offentlige utlysingsorganet DOFFIN, er en god markedsindikator for hva av utdanning og utviklingsprosjekter det offentlige ønsker og har behov for.
  - Evalueringsprosjekter
  - Prosess, prosessveiledning og lederutvikling
- Prioritere å arbeide for at vi kan bli en aktør mot det lokale og regionale næringslivet
- Sikre en bredde i fag- og utdanningsprofil i vårt eksterne tilbud. Dette sikres først og fremst ved de ansatte på seksjonene. Dernest ved en bedre utnyttelse av de faglig ansatte og deres nettverk. I tillegg må KO etablere eksterne fagnettverk som kan benyttes når vi ikke har kapasitet internt. Men det faglige hovedansvar skal ligge på de interne faglige.
- Tilknytningen til seksjonen sikrer en organisatorisk oppbygging og integrasjon av KO sin aktivitet knyttet fagmiljøene.
- EFV skal være en integrert del av avdelingens virksomhet.
- EFV skal gi positive ringvirkninger for avdelingen, gjennom økt aktivitet bidra til sterkere og robuste fagmiljøer. Med den eksterne kontakten til samfunns- og næringsliv kan EFV bidra til en gunstig utvikling av grunnutdanningene og forskningsaktiviteten
- Det skal utarbeides en ny virksomhetsidé for KO/ØSIR., som en videreføring av strategiarbeidet i HH. Dette innebærer også å utarbeide en målsetting i EFV som står i forhold til den øvrige aktiviteten ved ØSIR
- Partnerskapsavtaler med eksterne fagmiljøer og kunnskapssentra som styrker vår posisjon.
- Forbedring av informasjons og markedsføringsarbeidet.

- Innarbeide et godt samarbeidsforum med andre EFV enheter i HH.
- Et økonomisystem som gir bedre budsjetterings- og økonomioppfølging av de enkelte prosjekt. Muligheten for periodisering og bedre budsjettrapporteringer.
- Gi insitament til de faglig ansatte for å bidra med utvikling av nye utdanningsprogram for oppdragsmarkedet.
- Legge til rette for at de faglig ansatte ser det som interessant og motiverende å arbeide med eksterne oppdrag
- I tillegg til at vi har et lokalt og regionalt utdanningsansvar også i EFV sammenheng vil det være viktig for oss å utvikle utdanningsprogrammer mot store kundegrupper og med stor gjenkjøpsverdi. Dette sier noe om å være selektiv ved utvelgelse av hvilke anbudsprosesser en velger å ta del i.
- Uttalt målsetting for avdelingen å øke andelen av eksternt finansiert forskning og utvikling. Sammen med FoU veileder støtte og stimulere slike prosjekter og være aktiv i markedet for å se muligheter og skaffe forskningsbaserte utredningsoppgaver.
- Tilpasse utdanningstilbudene i forhold til tilrettelagte opplegg, nettbaserte studier og bruk av kombinerte undervisningsformer

4.4.4 Organisering og finansiering

Organisering av EFV i HH sammenheng har en lang og ”broget” historie. Høgskolen har i flere runder forsøkt å etablere en felles EFV enhet. Utredninger og prosjektgrupper har avløst hverandre. Organisering av EFV som et AS ble lansert men fikk ingen tilslutning, blant annet fordi det ville svekke høgskolens ordinære tildeling. Deretter oppnevnte man koordinatorstilling for EFV i Fellesadministrasjonen, men det var heller ikke noen god ordning. Et felles kontor har derfor i liten grad bidratt positivt. Den sentrale leder må ha kompetanse i alt fra rypetelling, ulvesporing, kommuneadministrasjon, psykisk helsepleie, skolegårdsutforming, barnehager og bioteknologi om ikke vedkommende kun skal bli et sentralbord. Derimot kan fellesadministrasjonen bidra med å etablere gode administrative og økonomiske ordninger og rutiner.

Organisering av KO/ØSIR i framtid:

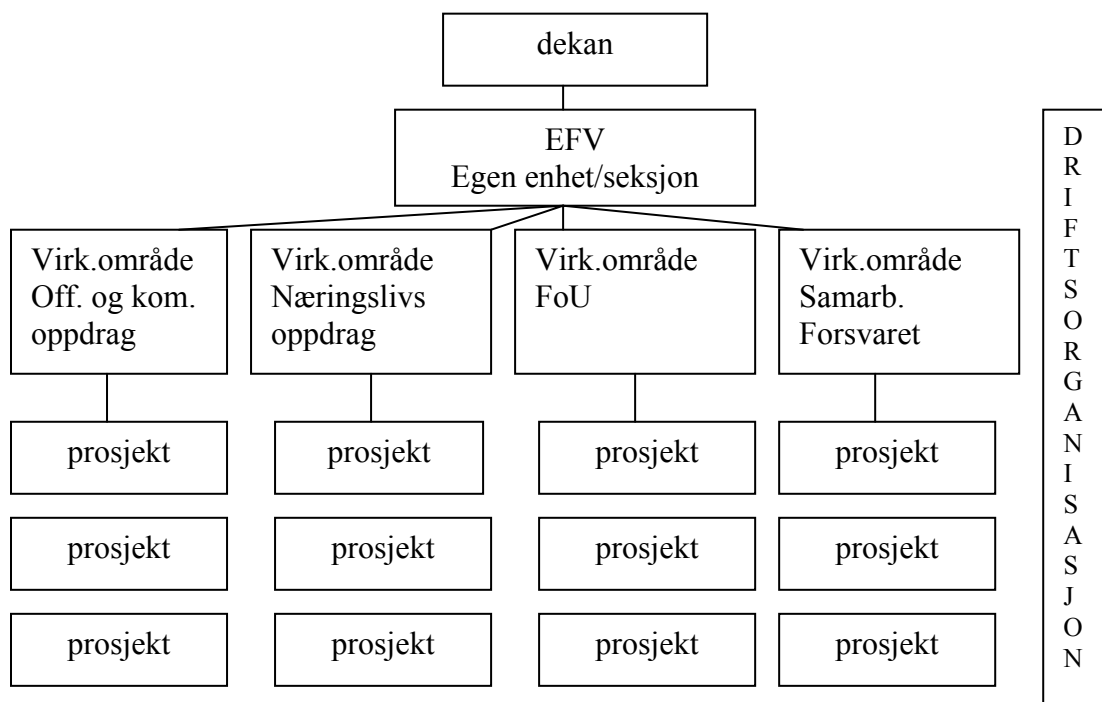
Avdelingen ønsker en EFV virksomhet som er tett knyttet til den øvrige faglige og strategiske profil på avdelingen.

Siden det er fagpersonalet som er basisleverandørene, og faglig garantist til all EFV, er det meget viktig at det er dekan som har det overordnede ansvar både for ordinær virksomhet og for EFV. Dette er faktisk en meget viktig forutsetning for suksess. Med en oppsplitting av ansvaret, dvs. personalet er i avdeling og EFVansvarlig er utenfor, kan føre til både en skjerpet konkurransesituasjon mellom ordinær virksomhet, særlig FoU og EFV. Det vil også lett medføre at fagpersonalet får to sjefer. En EFV enhet som har en nærhet til fagmiljøet er helt vesentlig, både for å utvikle EFV totalt sett samt de enkelte utdannings- og forskningstilbudene. Dette bør sikres gjennom en organisering som integrerer EFV og seksjonene/instituttene. HHs desentraliserte EFV profil vil motivere, utvikle og øke aktiviteten, jfr. Strategisk plan.

En KO virksomhet med større ambisjoner og økt aktivitet kan man sikre ved en tilpasset virksomhetsmodell mot strategiske oppgaver.

Dette kan gjøres med dagens modell for organisering av EFV, som en sidestilt seksjon med egen driftsorganisasjon.

Tilpasset mot en virksomhetsmodell med egen driftsorganisasjon kan modellen nedenfor være aktuell

KO organiserer sitt arbeid i virksomhetsområder. Under hvert enkelt virksomhetsområde etableres prosjekter, med prosjektnummer, prosjektledelse og budsjett/resultatansvar. Driftsorganisasjonen KO/stab "server" de enkelte utdannings- og oppdragsprosjektene. KO stab bør ha en egen studieadministrativ enhet for oppdragsstudier. Dette er nødvendig for den beste oppfølgingen av kunder. Dette innebærer også egen opptaksansvarlig (slik som nå). KO stab vil sikre den økonomisk oppfølgingen samt kompetanse i offentlig anbud.

Finansiering:

Viser til eksterne retningslinjer for EFV:

- KO skal ha ansvar for alle eksterne oppdrag inkl. EU-prosjekter (gjelder ikke bidragsfinansierte oppdrag finansiert av UFD)
- KO for den enkelte avdeling er en egen resultat- og budsjettenhet
- Drift og lønn til ansatte ved KO skal styres direkte mot budsjettenheten.
- Prosjekter som utføres i samarbeid med eller på oppdrag fra ekstern institusjon skal alltid fullfinansieres.
- Overskudd/underskudd av EFV disponeres kun ved årsavslutning, og eventuelt overskudd tilbakeføres til egenkapitalen
- Over- eller underskudd disponeres/dekkes inn av den respektive avdeling.
- Overskudd fra EFV kan ikke benyttes inn i avdelingens ordinære virksomhet knyttet til de statlige tilskuddene for Høgskolen (rapport Riksrevisjonen)
- Både fagmiljøene og avdelingen skal se verdien av og få noe tilbake av EFVvirksomheten.

Vedlegg EFV 1

Prosjekter støttet fra Omstillingsprogrammet i Åmot

Følgende Forsvarsprosjekter støttet fra Omstillingsprogrammet:

Tidsrom	Prosjektnavn	Fase	Eksterne midler
2000	Utvikle OLE-program	Forprosjekt	114 000,-
2002	Utvk. Internasjonalt stud.	Forprosjekt	50 000,-
2003	Utvikle Military English	Forprosjekt	50 000,-
2004	Utvikle fjernstudier for moduler Internasjon.stud.	Forprosjekt	64 000,-
2004	Utvikle studiepoeng for førstegangstjenesten	Forprosjekt	50 000,-
2004	Utdanningssamarbeid Forsvaret og Høgskolen Rapport	Forstudie	Ikke utbetalt. Formell søknad ikke sendt fra Åmot kommune
2005/2006	Rena som Sivil-militært utdanningssenter	Forprosjekt	400 000,- Omst.p. 50 000,- Reg.råd
2005	Kriseledelse – Delprosjekt av Siv-mil.	Forprosjekt	90 000,-
2005	Mediesoldatutdanning Avsluttes sept. 2005	Forstudie	50 000,-
2005	Mediesoldatutdanning Delprosjekt av Siv-mil.	Forprosjekt	Utarbeides sept 05

Følgende andre prosjekter støttet fra Omstillingsprogrammet 2004/2005

(forbehold om mangelfulle opplysninger)

Tidsrom	Prosjektnavn	Fase	Omstillingsprogram
2005	Drivhuset, ulike prosjektfaser		255 000,-
2003-2005	Stuedsted Rena		50 000,-
2005-2006	Rena som Merkevarer Delprosjekt utdanning	Forprosjekt	
2005	IP-telefoni og IP-kom. Avsluttes i august 2005	Forstudie	50 000,-
2005	IP-telefoni og IP-kom	Forprosjekt	Utarbeides aug. 05
2005	Nettbasert Undervisning	Forstudie	85 000,-
2005	Sport/Event	Forprosjekt	150 000,-
2004	Lokalsamfunnsutvikling	Forprosjekt	200 000,-
2004-2006	MIM	Hovedprosjekt	300 000
2005	Forretningskonkurranse		30 000

2004/05	Music management		100 000
2003704	Sannprosjektet		50 000
	Europrise		10 000
	Innovasjonskonkurranse		30 000
	Kompetansekartlegging		75 000
	naturisme		50 000
	HH Øsir som drivkraft i Omstillingsarbeid		200 000
	HH, Trainee opphold		50 000

4.5. Kompetanse

Kompetanse kan telles på flere måter, og det er flyktig fordi de endrer seg hele tiden. Vi har valgt noen ulike fremstillinger. Til venstre er opptelling fra personalsystemet. Det er forsøkt fjernet dobbelttelling knyttet til permisjoner etc. Til høyre er det talt opp etter mer fagspesifikke områder, her er det hodetelling og dobbelttelling.

Informatikk

Informatikk	amanuensis	siv.ing.	1
	førsteamanuensis	dr.scient	1
	førsteamanuensis	dr.scient	1
	førsteamanuensis	Ph.D	1
	førsteamanuensis	Ph.D	1
	førsteamanuensis	siv.ing.	1
	høgskolelærer	cand.mag.	1
	høgskolelærer	Utenl.utd.	1
	høgskolelektor	cand.scient	1
	høgskolelektor	cand.scient	1
	høgskolelektor	Master	1
	høgskolelektor	Master	1
	høgskolelektor	siv.ing.	1
	professor II	Ph.D	0.2
	tekniker	allmennutd.	1

Communication and mobile technology	8
Software Engineering	9
Computational modelling	5

Tabell 4.5:1

Informatikkseksjonen har etter nyrekruttering startet en utviklingsprosess og definerer nå fagområder slik:

Communication and mobile technology

Innen dette satsingsområdet inngår kompetanse-/interesseområdene:

- Distribuerte systemer
- Mobile applikasjoner
- IP-telefoni
- Webprogrammering
- Datakommunikasjon og nettverk

Software Engineering

Innen dette satsingsområdet inngår kompetanse-/interesseområdene:

- Systemarbeid
- IKT&læring
- Spill- og medieprogrammering

Computational modelling

Innen dette satsingsområdet inngår kompetanse-/interesseområdene:

- Graf- og nettverks-teori, anvendt matematikk
- Visualisering, animasjon, grafikk, geometrisk design
- Kunstig intelligens (AI), nevrale nettverk

Samfunnsfag

amanuensis	cand.polit	1	
amanuensis	cand.polit	1	Informasjon og samfunnskontakt 3
dosent II	Ph.D	0.2	Juridiske fag 1
førsteamanuensis	Dr.Art	1	Medieproduksjon 1
førsteamanuensis II	Ph.D	0.2	Medievitenskap 3
førstelektor	cand. polit.	0.3	Organisasjon og ledelsesfag 6
førstelektor	cand.jur	1	Organisasjonskommunikasjon 3
førstelektor	cand.polit	1	Samfunnsgeografi 1
førstelektor	cand.polit	1	servicefag 2
førstelektor	cand.polit	1	Sosiologi 3
førstelektor	cand.sociol	0.5	Statsvitenskap 4
førstelektor	Hovedfagskandidat	0.5	
høgskoledosent	cand.philol	1	
høgskolelektor	cand.philol	1	
høgskolelektor	cand.polit	1	
høgskolelektor	cand.polit	0.4	
høgskolelektor	cand.polit	1	
høgskolelektor	cand.polit	0.8	
høgskolelektor	cand.polit	1	
høgskolelektor	cand.polit	0.3	
høgskolelektor	cand.polit	1	
høgskolelektor	cand.sosiol.	1	
høgskolelektor	idr. kand./MPA	1	
høgskolelektor	Hovedfagskandidat	1	
professor II	dr.philos	0.2	
stipendiat	cand.sociol	1	

Tabell 4.5:2

Det er utarbeidet en detaljert oversikt over hvordan de ulike studier betjenes av faggruppen.

Økonomifag

Økonomi	amanuensis	siv.agronom	perm	
	amanuensis	skogbr. kand.	1	Bedriftsøkonomi 4
	amanuensis	skogbr. kand.	1	Foretaksstrategi 1
	førsteamanuensis	dr.polit	1	Innovasjon 3
	førsteamanuensis	Ph.D	1	Juridiske fag
	førsteamanuensis	Ph.D	0.5	Kommunaløkonomi 1
	førsteamanuensis	Ph.D	1	Markedsføring 2
	førstelektor	siv.øk	perm	Revisjon 2
	høgskoledosent	cand. oecon.	1	Sosialøkonomi 1
	høgskolelektor	Master	0.2	
	høgskolelektor	siv.øk.	1	
	høgskolelektor	siv.øk.	0.6	
	høgskolelektor	statsaut. revisor	0.4	
	høgskolelektor	statsaut. revisor	0.4	
	høgskolelektor	statsaut. revisor	time basis	
	høgskolelektor	utenl. utd.	1	
	høgskolelektor	cand.polit	1	
	konsulent	høgsk.kand.	0.5	
	konsulent	høgskoleutd.	0.5	
	stipendiat	cand.polit.	1	

Tabell 4.5:3

Det er utarbeidet en detaljert oversikt over hvordan de ulike studier betjenes av faggruppen. En person er i tillegg innleid på fast basis fra Kunnskapsparken Hedmark innen innovasjon.

Administrasjon og bibliotek

Administrasjon	førsteamanuensis	cand.real		matematisk statistikk 1
	FoUveileder		1	
	Dekan	militær utd.	1	
Bibliotek	bibliotekar		1	
	bibliotekar		1	
	universitetsbibl.		1	

Tabell 4.5:4

Listen omfatter kun faglige stillinger. Avdelingsadministrasjonen, IT-drift og bibliotek er godt kvalifisert og dels med lang erfaring)

4.6. Samarbeidspartnere.

Samarbeid med Kunnskapsparken Hedmark er alt nevnt i forbindelse med innovasjonsstudiene. Innen revisjon er det også viktig å ha samarbeid med personer som også er i bransjen og er oppdatert på stadig nye lover og forskrifter.

Forsvaret er for tiden vår desidert største samarbeidspartner målt i omsetning. Det er et kundeforhold, men som er i ferd med å formaliseres på bred front, se kapittel om eksternt

finansiert virksomhet. Avdelingen har hatt forsvarssamarbeid i Hedmark og Oppland siden 1987.

Åmot kommune, gjennom omstillingsprogrammet, er en meget viktig samarbeidspartner. Kommunen har invitert høghskolen til et enda tettere samarbeid, se avsnitt om eksternt finansiert virksomhet. Kommunen er selvfølgelig også meget viktig som vertskommune og tilrettelegger for studentaktiviteter.

Statlige og kommunale organer er viktige samarbeidspartnere for eksternt finansiert utdanning

Karlstads universitet, senest gjennom UNISKA, har bidratt til at avdelingen i lang tid har kunnet gjennomføre mastergrader. Avdelingens første formelle avtaler med KaU (om siviløkonomutdanning) er fra 1988.

Avdelingen har en rekke internasjonale avtaler som hovedsakelig har bidratt til studieutveksling. Inneværende semester har avdelingen en gjesteførsteamanuensis fra Bangkok universitetet som følge av en slik avtale

ØSIR har p.t. samarbeid eller oppdrag med omkring 30 bedrifter med en samlet arbeidsstyrke på ca. 1000 personer. i 2003-2004 er det levert 80 semesteroppgaver med tema i eller som er bestilt fra næringsliv og forvaltning. Prosjektet "KAN" er eksternt finansiert og skal legge til rette for et mer systematisk møteplass mellom bedrifter og studenter.